

πολυφωνίες

Δ.Ε.Ν. έχουμε ανοιχτούς ορίζοντες

Ο νέος κύκλος δράσης του ΔΕΝ (2007-2008) είχε έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα για την ομάδα εμπυχωτών.

Σ' αυτό το τεύχος παρουσιάζονται δύο δράσεις που στόχο είχαν να διευρύνουν τους ορίζοντες του ΔΕΝ πέρα από τα καθημερινά μας γνωστά όρια της δράσης μας με ομάδες νέων των διαφόρων ΚΕΣΠΕΜ.

ΚΑΛΩΣΟΡΙΖΟΝΤΑΣ ΕΚΚΟΛΑΠΤΟΜΕΝΟΥΣ ΕΜΨΥΧΩΤΕΣ!

Μια συνεργασία με μεταπτυχιακούς φοιτητές από την Αλεξανδρούπολη

Ξεκίνησε ως μια ευκαιρία μάθησης που παρείχε το ΔΕΝ ως πλαίσιο δράσης κοινωνικό-πολιτισμικής εμπύχωσης σε ομάδα μεταπτυχιακών φοιτητών, στα πλαίσια ενός απ' των μαθημάτων τους.

Γρήγορα όμως εξελίχθηκε σε μια εποικοδομητική σχέση κοινού προβληματισμού και διαλόγου που χτίστηκε ανάμεσα στους εμπυχωτές του ΔΕΝ και τους εμπυχωτές «επισκέπτες» του ΔΕΝ.

Με εισαγωγή ένα βιωματικό εργαστήριο που σχεδιάστηκε για την ομάδα της Αλεξανδρούπολης, στη συνέχεια οι φοιτητές σχεδίασαν, υλοποίησαν και αξιολόγησαν δη-

μιουργικά μια επίσκεψη-μελέτης στο ΔΕΝ σε συνεργασία με την ομάδα εμπυχωτών.

Καθώς εντάσσαμε τους φοιτητές στις ομάδες νέων, είχαμε την ευκαιρία να μελετήσουμε εκ νέου τη μεθοδολογία που αναπτύσσουμε στο ΔΕΝ, ανοίγοντας ορίζοντες γόνιμου προβληματισμού. Ευχαριστούμε που μας θυμίσατε κάτι πολύτιμο:

«Μάθηση είναι η ανακάλυψη εκείνου που ξέρεις ήδη. Εκτέλεση είναι η απόδειξη ότι ξέρεις. Διδασκαλία είναι η υπενθύμιση προς τους άλλους πώς ξέρουν όσα κι εσύ. Είμαστε όλοι μαθητές, εκτελεστές, δάσκαλοι.» [απ' τις ΨΕΥΔΑΙΣΘΗΣΕΙΣ του Richard Bach]

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ

Δ.Ε.Ν. έχουμε ανοιχτούς ορίζοντες	1
Καλωσορίζοντας εκκολαπτόμενους εμπυχωτές στον κόσμο του ΔΕΝ	2-3
Προβληματίστηκα... Έμαθα...	4-5
Ημερολόγιο απ' το ταξίδι μου στο ΔΕΝ	6-7
Το ημερολόγιο ενός «εμπυχωτικού» ταξιδιού	8-9
Ο άνθρωπος είναι σαν το ποτάμι... πάντα διαφορετικό	10-11
Φυτεύοντας σπόρους εμπύχωσης	12-13
Το Δ.Ε.Ν.τρο της Εμπύχωσης	14-15
Προβληματίστηκα... Έμαθα...	16
Φιλοξενώντας στο ΔΕΝ...	17
Αναζητώντας σπίτι στον κόσμο...	18-19
Αφομοιώνοντας το ταξίδι...	20-23
Ιστορίες περιπλάνησης	24

WORLDWORK 2008

Doorways to Diversity: Seeking a Home in the World

Ένα ταξίδι στο Λονδίνο & στον κόσμο του διαπολιτισμικού διαλόγου

Οι νέοι του ΔΕΝ το έχουν εκφράσει καλύτερα απ' όλους μας: «ΚΑΙ ΣΠΙΤΙ, ΚΑΙ ΣΧΟΛΕΙΟ!». Έτσι νιώθουν το εργαστήρι τους, έτσι νιώθουν την ομάδα τους.

Είχαμε κι εμείς την ευκαιρία αυτή την άνοιξη να εξερευνήσουμε πώς ΟΛΟΚΛΗΡΟΣ Ο ΚΟΣΜΟΣ μπορεί να αποτελέσει για μας «και σπίτι, και σχολείο».

Να διευρύνουμε τους ορίζοντές μας, συμμετέχοντας σε 6-ήμερη εκπαιδευτική συνάντηση 400ων ανθρώπων απ' όλες τις μεριές τους κόσμου.

Δειλά-δειλά επιτρέψαμε στους εαυτούς μας

να ονειρευτούμε το ταξίδι αυτό, με πιο σταθερά βήματα προετοιμαστήκαμε, και με θάρρος βουτήξαμε στα πρωτόγνωρα βιώματα-προκλήσεις που εμφανίστηκαν μπροστά μας στο Λονδίνο.

Ως μέλη της ελληνικής ομάδας (21 ατόμων), είχαμε την ευκαιρία να φέρουμε την τοπική μας εμπειρία «στο κέντρο» του «κόσμου». Αλλά και να φέρουμε «τον κόσμο» των 400 φωνών «σπίτι» στις καρδιές και το νου μας. «Αναζητώντας σπίτι στον κόσμο», φέραμε πίσω μαζί μας απ' αυτό το ταξίδι πολύτιμη εμπειρία και νέα εργαλεία ενεμερότητας για τη δράση μας με τους νέους.

Από τους φοιτητές
του Διατμηματικού Διαπανεπιστημιακού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών:
«Κοινωνικο-πολιτισμική εκπαίδευση και κατάρτιση εμψυχωτών»
του ΤΕΕΠΗ Αλεξανδρούπολης

Μάθημα *Κ2*

Θεωρητικές και πρακτικές προσεγγίσεις της κοινωνικό-πολιτισμικής εμψύχωσης
Νέες τεχνολογίες και εκπαιδευτικές καινοτομίες

Τι στόχους μπορεί να έχει ένα μεταπτυχιακό «Κοινωνικο-πολιτισμικής εκπαίδευσης και κατάρτισης εμψυχωτών» εκτός από το να φτιάξει εμψυχωτές που θα οργανώνουν δράσεις με κοινωνικο-πολιτισμικό προσανατολισμό σε χώρους εντός και εκτός σχολείου;

Από τι, όμως, και πότε φτιάχνεται ένας εμψυχωτής; Φτιάχνεται όταν αποκτήσει τεχνικές - εργαλεία εμψύχωσης - αλλά και θεωρητικές γνώσεις που του επιτρέπουν να βλέπει, να ακούει, να αναλύει και να αναλύεται, να οργανώνει δράσεις και να παρεμβαίνει γύρω του προκαλώντας αλλαγές στον χώρο, στους ανθρώπους, στον εαυτό του.

Και μετά να μπορεί να ξαναγυρίσει πίσω σε αυτές τις δράσεις, να τις ξαναδεί μέσα στο πλαίσιο τους και να τις ερμηνεύσει.

Για να φτιάξεις λοιπόν κάποιον εμψυχωτή, χρειάζεται να του δώσεις τη δυνατότητα να συνδέσει γνώσεις, εμπειρία και συναισθήματα, θεωρία και πράξη, άρα χρειάζεται να αναζητήσεις κάποιες γέφυρες...

Η Θράκη με τη σύνθετη πραγματικότητά της και η ύπαρξη των Δ.Ε.Ν. έδωσε τη δυνατότητα να βρεθεί μια τέτοια γέφυρα...

- Μαρία Σφυρόερα

ΜΕΡΟΣ Α' - ΕΜΨΥΧΩΝΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΕΜΨΥΧΩΤΗ: βιωματικό εργαστήρι

Κυριακή 21 Οκτωβρίου 2007

Καλημέρα γενναίοι μου εμψυχωτές!

...και γιατί γενναίοι θα αναρωτιάσατε... σωστά;

Μπορούμε να εξερευνήσουμε μαζί την έννοια «γενναίος εμψυχωτής» αν θελήσετε, για την ώρα σας απαντώ ότι στο δικό μου μυαλό, εμψυχωτές που επιθυμούν ένα εργαστήρι εμψύχωσης για τον εαυτό τους... και το αναγνωρίζουν ως ζωτικό μέρος της μάθησής τους, είναι ακριβώς αυτό. Γενναίοι!

Γι' αλλού ξεκίνησα όμως σήμερα να σας γράφω...

Στο πνεύμα του «αυτό το 9-ωρο είναι από μας για μας» σας προσκαλώ να ετοιμάσει - ο καθένας για τον εαυτό του - «το βαλιτσάκι του εμψυχωτή».

Μέσα βάλτε,

- Ό, τι ζωγραφικά-εκφραστικά εργαλεία νιώθετε κοντά σας (ή και άγνωστο σε σας)
- Όσα και όποιου μεγέθους χαρτιά νομίζετε ότι θα σας χρησιμεύσουν για έκφραση.
- Ένα αντικείμενο που θα σας «ζητήσει να έρθει μαζί σας» καθώς θα σκέφτεστε το εργαστήρι μας.
- 10 εικόνες που θα σας μιλήσουν (από εφημερίδες & περιοδικά ή αν προτιμάτε κάντε αναζήτηση και τυπώστε από το διαδίκτυο)
- 10 λέξεις (ή μικρές φράσεις) που θα σας τραβήξουν το μάτι (από εφημερίδες & περιοδικά)

...σας περιμένω - λοιπόν το Σάββατο 10 Νοεμβρίου - τον καθέναν και το βαλιτσάκι του...

να ταξιδέψουμε παρέα σε εμψυχωτικά τοπία

Καλή μας αντάμωση! φιλικά, Άννη Βασιλείου

ΜΕΡΟΣ Β' - ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΜΕΛΕΤΗΣ:
ταξιδεύοντας σε ομάδες νέων του
Δημιουργικού Εργαστηρίου Νέων
(Καλώς τους!)

Κυριακή, 10 Φεβρουαρίου 2008

...πιάνοντας το νήμα 3 μήνες αργότερα...

φαντάζομαι 9 «γενναίους εμψυχωτές» που έχουν κολυμπήσει το ποτάμι της εμψύχωσης, με τις μύτες χωμένες σε διάφορες πηγές μάθησης, ν' αντλούν γνώσεις, να διαμορφώνουν νέα ερωτήματα, να γεμίζουν τα βαλιτσάκια της εμψύχωσης και να έχουν αναπτύξει διάφορες κουβέντες μεταξύ τους...

... έτοιμοι για μια βουτιά σε πεδία εφαρμογής Κοινωνικό-πολιτισμικής εμψύχωσης.

... έτοιμοι για μια βουτιά σε πεδία εφαρμογής Κοινωνικό-πολιτισμικής εμψύχωσης;

... έτοιμοι για μια βουτιά σε πεδία εφαρμογής Κοινωνικό-πολιτισμικής εμψύχωσης!

Οι 3 παραπάνω φράσεις διαφέρουν μεταξύ τους - μία μικροσκοπική διαφορά με μεγάλη σημασία...

Ποια απ' τις τρεις σε εκφράζει περισσότερο αυτή τη στιγμή; Άφησε το ερώτημα να 'καθίσει' μέσα σου κι αφουγκράσου...

Το πρώτο βήμα ως ομάδα το κάνατε - προτείνοντας μέρα για τη συνάντηση καλωσόρισμα στο Δ.Ε.Ν. (Δημιουργικό Εργαστήριο Νέων στα ΚΕ.Σ.Τ.Ε.Μ. Ν.Ροδόπης & Ξάνθης).

Η 3-ωρη αυτή συνάντηση θα μας δώσει την ευκαιρία να ξαναπιάσουμε το νήμα μεταξύ μας, να κου-

βεντιάσουμε και να σχεδιάσουμε πώς καλύτερα θα αξιοποιήσετε την επίσκεψη-μελέτη σας στο χώρο των ΔΕΝ.

ΟΛΓΑ - ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ - ΓΩΓΩ - ΑΛΕΚΟ: Θα σας περιμένω μαζί με την ομάδα εμψυχωτών του Δ.Ε.Ν. Ν.Ξάνθης στο ΚΕ.Σ.Τ.Ε.Μ. Ξάνθης (Ρήγα Φεραίου 2 & 28ης Οκτωβρίου, 1ος όροφος) - την Παρασκευή 15/02 στις 5.00 τ' απόγευμα.

ΤΑΝΙΑ - ΔΩΡΑ - ΕΛΕΝΗ - ΜΑΙΡΗ - ΙΩ-ANNA: Θα σας περιμένω μαζί με την ομάδα εμψυχωτών του Δ.Ε.Ν. Ν.Ροδόπης στο ΚΕ.Σ.Τ.Ε.Μ. Κομοτηνής (Μηλιτιάδη 2, 1ος όροφος) - την Τετάρτη 20/02 στις 5.00 τ' απόγευμα.

Ως προετοιμασία ατομική - πρότασή μου είναι να ξαναπιάσετε το δικό σας νήμα ενδιαφέροντος στο χώρο της κοινωνικό-πολιτισμικής εμψύχωσης, μελετώντας ερεθίσματα από την ιστοσελίδα μας - www.museduc.gr (ακολουθήστε το σύνδεσμο ΚΕ.Σ.Τ.Ε.Μ. > Δ.Ε.Ν.). Εκεί θα βρείτε κείμενα, παρουσιάσεις power-point, φωτογραφίες από δράσεις νέων και τεύχη του περιοδικό μας «ΠΟΛΥΦΩΝΙΕΣ» - που θα σας ταξιδέψουν στον κόσμο του Δ.Ε.Ν.

Καλή μας αντάμωση!
Με εκτίμηση, Άννη Βασιλείου

Καλησπέρα σας, και συγγνώμη για την καθυστέρηση με την οποία σας γράφω.

Μετά το μήνυμά σας για την επικείμενη συνάντησή μας στο εργαστήρι εμφύχωσης, άρχισα να προβληματίζομαι πάνω σε διάφορες έννοιες σχετικά με αυτό το μεταπτυχιακό.

ΤΙ ΜΠΟΡΕΊ ΝΑ ΕΙΝΑΙ Η ΕΜΨΥΧΩΣΗ;;;!!!

Ποια τα «εργαλεία»-«προσόντα» του γενναίου ή τρεμάμενου εμφυχωτή;

Πως θα αξιοποιήσουμε τα αντικείμενα από το «βαλιτσάκι του εμφυχωτή»;

Μετά τη συνάντησή μας λοιπόν στο εργαστήρι εμφύχωσης, έμεινα με την εντύπωση πως, αν μη τι άλλο, είχα τουλάχιστον επιπλέον «υλικό» για να προσπαθήσω να απαντήσω στους προηγούμενους προβληματισμούς μου.

Έμαθα ή καλύτερα άρχισα να υποψιάζομαι πως:

Εμφύχωση -μπορεί και να 'ναι- το «ζωντάνεμα» καταστάσεων στο πλαίσιο μιας ομάδας ανθρώπων, με στόχους άλλοτε εκπαιδευτικούς και άλλοτε ψυχαγωγικούς. Αυτό μπορεί να γίνεται μέσα από ομαδικές δραστηριότητες που να σχετίζονται σε κάποιο τουλάχιστο βαθμό με τα ενδιαφέροντα της εν λόγω ομάδας. Οι δραστηριότητες αυτές καλό είναι να πραγματοποιούνται μέσα σε κλίμα αποδοχής, εμπιστοσύνης και αλληλοσεβασμού.

Στόχος μέσα από τις εμφυχωτικές δράσεις είναι να ενεργοποιηθούν τα μέλη της ομάδας και αναπτύσσοντας τα επικοινωνιακά και εκφραστι-

κά τους μέσα να ικανοποιήσουν τα ενδιαφέροντά τους.

Κάποια από τα βασικά «εργαλεία» του εμφυχωτή είναι η ειλικρίνεια και τα αισθητήρια όργανά του. Μόνο που τα τελευταία θα πρέπει να τα έχει «εκπαιδεύσει». Να μην κοιτά απλώς αλλά να παρατηρεί, να μην ακούει απλώς αλλά να αφουγκράζεται, να μη «δίνει» μόνο αλλά και να «παίρνει». Όλα αυτά άλλωστε κάνουν πιο ενδιαφέρουσα την εμφυχωτική διαδικασία, τόσο για τον ίδιο όσο και για τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας.

Είναι εξαιρετικά χρήσιμο -ως απαραίτητο - να έχει δομημένο πρόγραμμα, πράγμα που θα του προσφέρει αρκετή ασφάλεια ώστε να μπορεί να αυτοσχεδιάσει άφοβα -αν χρειαστεί. Η δημιουργικότητα και η ευελιξία είναι επίσης απαραίτητα προκειμένου να μπορεί να αναπροσαρμόζει το πρόγραμμά του στις συνεχώς εναλλασσόμενες ανάγκες της ομάδας. Ιδιαίτερα χρήσιμες -αν όχι απαραίτητες- είναι για τον εμφυχωτή οι επικοινωνιακές δεξιότητες. Επίσης θα πρέπει να μπορεί να αναλύει το πλαίσιο αλλά και να κατανοεί σε βάθος τις υπάρχουσες σχέσεις, μ' άλλα λόγια να μπορεί να εκτιμά -όσο το δυνατόν αντικειμενικότερα- την πραγματικότητα πάνω στην οποία καλείται να εργαστεί. Θα πρέπει να δημιουργήσει τις καταλληλότερες κάθε φορά συνθήκες ώστε τα μέλη της ομάδας του να αναπτύξουν τις εκφραστικές, δημιουργικές και κοινωνικές τους δεξιότητες.

Από το «βαλιτσάκι του εμφυχωτή», τα αντικείμενα μπορούν να αξιοποιηθούν ως πρωταγωνιστές της «ιστορίας». Οι εικόνες ως πλαίσιο ή σκηνικό και οι λέξεις-φράσεις να χαρακτηρίσουν το κλίμα ή την ατμόσφαιρα της «ιστορίας».

Φιλικά, Γωγώ Μπαρμπάριδου

Προβληματίστηκα... Έμαθα...

Προβληματίστηκα...

Για την έννοια της εμφύχωσης ως διαδικασία, είτε ως εκπαιδευτική προσέγγιση, είτε ως ευρύτερη μαθησιακή πρακτική, σε δεδομένο ή μη πλαίσιο, για το εύρος που μπορεί να καλύπτει αλλά και για το κοινό στο οποίο απευθύνετε.

Έμαθα...

Ο όρος εμφύχωση έχει διευρυμένη σημασία και αναπροσαρμόζεται εννοιολογικά ανάλογα με τον ρόλο που διαδραματίζει, σε ένα συγκεκριμένο και δεδομένο πλαίσιο, που άλλοτε μπορεί να έχει μαθησιακό ή κοινωνικό χαρακτήρα και προσαρμόζει τους τρόπους παρέμβασης ανάλογα με τον πληθυσμό στον οποίο απευθύνετε.

Με τον όρο εμφύχωση αναφερόμαστε σε τεχνικές και μεθο-

δολογικά εργαλεία που ένας ειδικός χρησιμοποιεί στο πλαίσιο που την εμπλέκει δημιουργώντας δράση με συγκεκριμένο στόχο, και η οποία διαφέρει από την παραδοσιακή εκπαιδευτική διαδικασία.

Προϋπόθεση της εμφύχωσης είναι η ανάγκη της, μια ανάγκη για αέναη βελτίωση των συνεκτικών δεσμών της ομάδας και αναζήτηση καλύτερων και αποτελεσματικότερων μεθόδων μάθησης και κοινωνικής παρέμβασης μέσα από συνεχείς διαπραγματεύσεις, μια που η διαδικασία μάθησης διατηρεί πάντα απρόβλεπτες σχέσεις με την αλλαγή, είτε των απόψεων, είτε των θεσμών.

Οι τεχνικές εμφύχωσης ποικίλουν ανάλογα με το κοινό στο οποίο απευθύνονται, το χαρακτήρα και στόχο της εμφύχωσης αλλά και το πλαίσιο στο οποίο διαδραματίζεται.

Επομένως μια εμπυχωτική διαδικασία μπορεί να λάβει δράση σε μία σχολική τάξη, σε ένα κέντρο δημιουργικής απασχόλησης παιδιών, σε ένα κέντρο ανοιχτής περίθαλψης ηλικιωμένων, σε ένα κέντρο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και γενικότερα σε μια διαδικασία η οποία στοχεύει σε ένα πιο βιωματικό και συμμετοχικό χαρακτήρα. Ανάλογα με τον χώρο στον οποίο παρεμβαίνει, κυριαρχεί το πολιτιστικό, το κοινωνικό ή το εκπαιδευτικό στοιχείο. Στόχος της εμπύχωσης γενικότερα είναι να ευνοήσει την έκφραση, την δημιουργικότητα, την αυτενέργεια, τον αυτοκαθορισμό, τα κίνητρα και την πλήρη ανάπτυξη όλων όσων εμπλέκονται σε αυτήν την διαδικασία.

Το κίνητρο στην εμπυχωτική διαδικασία σημαίνει κίνητρο για όλους όσους συμμετέχουν σε αυτήν.

Κατά συνέπεια μία από τις δεξιότητες που πρέπει να αναπτύξει ο εμπυχωτής είναι να δημιουργεί κίνητρα, και δεν είναι δυνατόν να δημιουργεί κίνητρα για τους εμπλεκόμενους, αν ο ίδιος δεν έχει εμπλακεί ενεργητικά σε μια διαδικασία και αν αυτή δεν του δημιουργεί ικανοποίηση. Μια τέτοια προσέγγιση δίνει την απάντηση στο ερώτημα πως τροφοδοτεί κάποιος με ενδιαφέρον την ίδια του την πρακτική.

Βασικό όπλο του εμπυχωτή είναι να διακρίνει τις ανάγκες της ομάδας του, δεξιότητα η οποία αποκαλείται και ενσυναίσθηση, να είναι ευέλικτος, δημιουργικός, ενεργητικός ακροατής και να μπορεί να προσαρμόζεται και να αναθεωρεί την πρακτική του όταν χρειαστεί.

Στην εμπυχωτική διαδικασία τίποτα δεν είναι προδιαγραμμένο και απόλυτο. Ο εμπυχωτής πρέπει να μπορεί να επινοήσει και να οργανώσει ένα σχέδιο δράσης καθώς επίσης και να βρει τα μέσα για την υλοποίησή του. Να συμβάλλει στην ανάπτυξη μια καλύτερης συνεκτικότητας μέσω των δράσεων που καταστρώνει, οργανώνει και παισιώνει, και επιπλέον να μπορεί να αναθεωρήσει όταν οι συνθήκες δεν είναι ιδανικές για εφαρμογή.

Έμφαση πρέπει να δίνετε στο ζήτημα των συναισθηματικών δυσκολιών που αντιμετωπίζουν κυρίως οι ενήλικες εμπλεκόμενοι σε μια εμπυχωτική διαδικασία όταν επαναξιολογούν πεποιθήσεις στις οποίες είναι μακροχρόνια προσκολλημένοι, την σημασία της συμμετοχής των εμπλεκόμενων σε μια συνεργατική ομάδα, όπου αλληλοϋποστηρίζονται και βιώνουν από κοινού συναισθήματα,

Αυτό που με προβληματίσε αρχικά ήταν τι ακριβώς είναι η εμπύχωση σε πρακτικό πλαίσιο. Πώς μπορείς να εμπύχσεις μια ομάδα ανομοιογενή, κυρίως, να εξομαλύνεις βασικές διαφορές, ή πώς μπορείς από αυτές τις διαφορές να βγάλεις κάτι θετικό. Απ' την άλλη, ένας εντελώς άπειρος ως προς την τεχνική της εμπύχωσης άνθρωπος, πώς μπορεί να προσελκύσει το ενδιαφέρον ατόμων γύρω από αυτό που κάνει, πώς θα επεξεργαστεί τις πληροφορίες που παίρνει από το περιβάλλον, άτομα και χώρος, και πώς θα τα οργανώσει.

ανταλλάσσουν γνώμες και εμπειρία, δοκιμάζουν εναλλακτικές λύσεις, με άλλα λόγια διαμορφώνουν ένα πλαίσιο μέσα στο οποίο η μετασχηματίζουσα διεργασία ενδυναμώνεται και παίρνει νόημα.

Έργο του εμπυχωτή είναι να οργανώνει, να πληροφορεί, να βοηθά στις επιλογές, να συμμετέχει στην προετοιμασία των δραστηριοτήτων και να καθοδηγεί κάθε πρωτοβουλία της ομάδας ατόμων ή της κοινότητας γεγονός που απαιτεί, πέρα από ιδιωτικές και αυθόρμητες πρωτοβουλίες ειδικές παιδαγωγικές δεξιότητες.

Ο εμπυχωτής, είναι γενικά ένας εργαζόμενος ο ρόλος του οποίου διακρίνεται σαφώς από τον έργο των κοινωνικών επαγγελματιών. Στο πλαίσιο ενός σχεδίου δράσης οι εμπυχωτές παρεμβαίνουν κυρίως σε επίπεδο ομάδας, με την βοήθεια ψυχαγωγικών, αθλητικών ή πολιτιστικών μέσων. Ο εμπυχωτής μπορεί να είναι ειδικευμένος σε μια τεχνική ή σε έναν πληθυσμό (παιδιά, έφηβοι, ενήλικες) και με βάση αυτό να διαφοροποιείτε και ο τρόπος παρέμβασής του.

Γίνεται εύκολα κατανοητό ότι μια εμπυχωτική διαδικασία μπορεί να πραγματοποιείτε άτυπα από ένα εκπαιδευτικό ο οποίος διαθέτει δεξιότητες και έχει συγκεκριμένες αντιλήψεις για το ρόλο του εκπαιδευτικού ως διαμεσολαβητή, όπως επίσης και από ένα εισηγητή, ο οποίος εφαρμόζει βιωματικούς τρόπους για τη μετάδοση της νέας γνώσης στους συμμετέχοντες.

Τα όρια λοιπόν της έννοιας της εμπύχωσης πολλές φορές δεν είναι διακριτά. Αυτό που είναι όμως κοινώς παραδεκτό είναι ότι ένας γενναίος εμπυχωτής οφείλει να είναι ερευνητής του ίδιου του έργου, να αναπροσαρμόζει τους στόχους του, τη μεθοδολογία, να κατανοεί το πολλαπλά εξελισσόμενο πλαίσιο και να δρα περισσότερο ικανοποιημένος από την παρέμβαση του.

Κλείνοντας την σύντομη προσέγγιση για την έννοια της εμπύχωσης, αξίζει να αναφέρουμε ότι συχνά βοηθά να αναγνώσει κανείς τη δική του πραγματικότητα, ώστε μέσα από την ανάλυση και την κατανόηση της να μεταφέρει την εμπειρία της γνώσης σε ένα νέο πλαίσιο. Η απόσταση από «δικές μας» τεχνικές βοηθά να τις κατανοήσουμε καλύτερα.

Με τιμή, **Παρασκευή Δουμπά**

Αυτό που βγαίνει ως συμπέρασμα είναι ότι η παρατήρηση, η γνώση, ο πειραματισμός, η φαντασία είναι πολύ πιο αποτελεσματικά από την στεία οργάνωση μιας δραστηριότητας. Επιπλέον συνειδητοποίησα πως εμπυχωτικές πρακτικές είχα χρησιμοποιήσει αρκετές φορές στο νηπιαγωγείο με τα παιδιά, απλώς δεν το έκανα συνειδητά. Ακόμη, η όποια γνώση που λαμβάνω είναι χρήσιμη για να γνωρίσω καλύτερα τον εαυτό μου, πώς λειτουργώ, πώς να βγαίνω από προβλήματα και καταστάσεις πιεστικές, πώς να γίνω καλύτερη στην τάξη αλλά και στην επικοινωνία μου με άλλα άτομα.

Προβληματίστηκα με τις σχέσεις των ανθρώπων, με το ότι όλα τα έχουμε κάνει επιφανειακά, το καθένα με την ετικέτα του, με το ρόλο του, και έχουμε αφήσει στο πολύ βάθος την ουσία των πραγμάτων. Ίσως γιατί είναι πιο εύκολο έτσι, ίσως γιατί το να συζητάει κανείς και το να είναι ανοιχτός και δεκτικός είναι δύσκολο και επίφοβο για τη φαινο-

μενική και πλαστική ασφάλεια που πείσαμε τον εαυτό μας ότι μας περιβάλλει. Προβληματίστηκα με τη μανία μας να τα κάνουμε όλα δύσκολα και με τη συστηματική εμμονή μας σ' αυτά που δε μας αρέσουν, σ' αυτά που επικρίνουμε. Προβληματίστηκα, σε σχέση με τον εαυτό μου, με το θυμό, με την οργή και με τον πόνο που έχω νιώσει κατά

καιρούς και σκέφτηκα ότι δε θέλω να είμαι μαριονέτα. Δε θέλω να μου κινούν οι άλλοι τα συναισθήματα και τις ανάγκες μου. Δε θέλω να αδικήσω παιδιά που προσπαθούν να μεγαλώσουν μέσα στην παράνοια των γονιών τους και του σφιχτού περιβάλλοντός τους, που κι αυτοί με τη σειρά τους κάποια στιγμή έχασαν το παιχνίδι και μπέρδεψαν τη χαρά με την υπερία, την ξεκούραση με την αδιαφορία, το ενδιαφέρον με την πίεση, την αγάπη με την εξάρτηση, την ανατροφή με τη δουλικότητα.

Έτσι μαθαίνω από 'δω και πέρα να αποστασιοποιούμαι και να λαμβάνω υπόψη μου όχι μόνο τις αιτίες των συμπεριφορών των παιδιών, αλλά και των γονιών για χάρη των παιδιών. Μαθαίνω να αφουγκράζομαι για να καταλάβω πότε κάποιος είναι έτοιμος να ακούσει αυτό που έχω να του πω. Μαθαίνω, στην προσωπική μου ζωή, ότι ο κόσμος είναι σαν ένα παζλ και εμείς τα κομματάκια. Δένουμε ή δε δένουμε. Κι ανάλογα με αυτά που θα δέσουμε αλλάζει η εικόνα, αλλάζει το θέμα, αλλάζουμε κι εμείς λίγο. Μαθαίνω ότι είναι μάταιο να προσπαθεί κανείς να δέσει μ' ένα κομμάτι του οποίου οι εσοχές δεν ταιριάζουν, μόνο πόνο θα φέρει και φθορά. Έμαθα ότι η ζωή μπορεί να είναι όμορφη, πλούσια, ενεργητική, δημιουργική, όλα αυτά όμως μέσα στην απλότητά της. Θα μάθω να εμπιστεύομαι περισσότερο τον εαυτό μου και να ακούω αυτά που μου ψιθυρίζει, παρόλο που δε συμφωνούν αυτά πάντα με τις κοινωνικές επιταγές και κατευθύνσεις. Θα μάθω να μην παλεύω ενάντια σ' αυτό που αγαπώ επειδή κάποιοι μου καλλιεργούν αμφιβολίες. Θα μάθω να λέω όχι - όχι μόνο ιδεολογικά - αλλά και στην καθημερινότητα, θα μάθω να υψώνω το ανάστημά μου όταν προσβάλλεται και μειώνεται κάτι απ' αυτά στα οποία πιστεύω, απ' αυτά που μέσα τους βρήκα λόγο ύπαρξης. Θα μάθω, εύχομαι, να ισορροπώ καλύτερα για να είμαι καλύτερα και για να μπορώ να βοηθήσω, αν θέλουν, κι άλλους να είναι καλύτερα. Θέλω να μάθω να είμαι πάνω από τα ελαττώματά μου, πάνω από τον εαυτό μου.

Ημερολόγιο από το ταξίδι μου στο Δ.Ε.Ν.

20/2/2008

Το σημερινό ταξίδι μας ξεκίνησε και τα συναισθήματα είναι ανάμεικτα. Στη συνάντησή μας προσπαθούσα να καταλάβω τι γίνεται, να γνωρίσω τα παιδιά με τρόπο που να έχει κάποιο προσωπικό νόημα για μένα, αλλά και με τρόπο που να καταλάβω τι σκοπό εξυπηρετούν τα ΚΕΣΠΕΜ και τα ΔΕΝ.

Προσπαθούσα να καταλάβω, αν ήμουν παιδί πώς θα συμπεριφερόμουν, τι θα περίμενα απ' αυτό, πώς θα ήθελα να περάσω την ώρα μου εκεί μέσα, τι θα είχα ανάγκη να μοιραστώ και να αποκομίσω από' κει. Γνωριστήκαμε με τους εμψυχωτές, αν και υπήρχαν χαμόγελα υπήρχε και μια διάχυτη αμηχανία μαζί. Η ώρα πέρασε γρήγορα όμως όλα έμοιαζαν να είναι η αρχή ενός ταξιδιού; ενός παραμυθιού; Περί-

μενα με ανυπομονησία την πρώτη επίσκεψή μου για να δω αυτό το ζύμωμα των εμψυχωτών με τα παιδιά.

27/2/2008, 6/3/2008

Έφτασε αυτή η μέρα. Καθώς πηγαίναμε στον Ίασμο, πιάσαμε την κουβέντα με τον Μπάμπη, αλλά εμένα το μυαλό μου δεν ξεκόλλαγε από τη συνάντησή

μας με τα παιδιά. Ρωτούσα συνέχεια τον Μπάμπη, αλλά εκείνος μου απαντούσε «θα δεις, θα δεις». Μου είπε για τη σύσταση της ομάδας αλλά νομίζω πως ό,τι κι αν μου έλεγε πάλι δεν θα ήμουν ικανοποιημένη και, όντως, θα έπρεπε να «δω». Τα παιδιά άρχισαν να έρχονται από πολύ νωρίς για να παίξουν με τον υπολογιστή. Εγώ κοιπούσα συνέχεια τον χώρο γύρω-γύρω, λες και θα καταλάβαινα τα πάντα από 'κει. Μετά ήρθε και η Σεσίλ. Ήταν πολύ ζεστή, οικεία, πρόσχαρη, ένιωσα πολύ άνετα και επιτέλους άρχισε να παίρνει μορφή αυτό που μέχρι τώρα δεν μπορούσα να συμμαζέψω και να καταλάβω. Αφού ήρθαν όλα τα παιδιά καθίσαμε για να γνωριστούμε. Ένιωθα τα βλέμματά τους και δεν ήθελα να έχω τόσο ισχυρή επιρροή ώστε να χαλάσω τη φυσιολογική τους δραστηριότητα και συμπεριφορά. Από τη άλλη ένιωθα ότι κι εγώ έπρεπε να καταβάλω προσπάθεια για να είμαι φυσιολογική γιατί και τα παιδιά είχαν αρκετά ισχυρή επίδραση πάνω μου. Το παιχνίδι με τους ήχους των μπουκαλιών μάς έκανε να γελάσουμε και κάπως νιώσαμε καλύτερα μεταξύ μας. Κοιταχτήκαμε πιο σταθερά, μιλήσαμε, επικοινωνήσαμε όμως και χωρίς να μιλήσουμε, χωρίς να κάνουμε κάποια σωματική κίνηση, μόνο με τα μάτια. Η Γιοκνούρ ήταν ένα κορίτσι που με υποδέχτηκε πρώτη στην παρέα τους, φρόντιζε να έχω μπροστά μου υλικά όταν κατασκευάζαμε τις κούκλες και κάθε φορά που την κοιπούσα μου χαμογελούσε. Και ο Ακίφ όταν έπαιρνε ένα υλικό για εκείνον, κοιτούσε αν είχα κι εγώ, κι αν δεν είχα μου έδινε κι εμένα. Ήταν τόσο ωραίο να μπορούμε να επικοινωνούμε χωρίς να μιλάμε, σε να παίζαμε σε ένα θέατρο παντομίμα. Ακόμη και τώρα που το σκέφτομαι νιώθω πολύ τυχερή που ήμουν εκεί και γνώρισα εκείνα τα παιδιά. Μου έδειξαν ποια είναι η καλή και διακριτική φιλοξενία, μου έδειξαν ότι άξιζαν τον σεβασμό μου στο πρόσωπό τους, μου έδειξαν ότι, αν δύο άνθρωποι θέλουν να επικοινωνήσουν θα βρουν τρόπους να το κάνουν, και μάλιστα, πολύ καλύτερους από την ανταλλαγή λέξεων, πολύ πιο ουσιαστικούς από την ανταλλαγή πληροφοριών. Θα ήθελα να συμμετάσχω ξανά και ξανά σ' αυτή την ομάδα, γιατί το κεφάλι της Σεσίλ βγάζει συνέχεια καπνούς από την υπερβολική σκέψη και εσωτερική διεργασία, γιατί ο

Μπάμπης έχει στα χέρια του αυτό που θα του ζητήσει κάποιο παιδί, πριν του το ζητήσει, γιατί υπάρχουν πολλές ευκαιρίες για να γελάσει κανείς και να περάσει καλά, και γιατί τα παιδιά -ένιωσα ότι- έχουν ανάγκη να είναι εκεί, και έχουν ανάγκη να πάρουν οτιδήποτε θέλει κάποιος να τους δώσει.

7/3/2008

Ένας άλλος χώρος για σήμερα, άλλα παιδιά, άλλοι εμπυχωτές. Άλλου είδους περιέργεια για το τι θα γίνει σήμερα, άλλου είδους προσμονή. Αυτή τη φορά δεν είχα περιέργεια για τη σύσταση της ομάδας, τόσο δε με ένοιαζε, που δεν συγκράτησα καν τις πληροφορίες που μου έδωσε η Μαρία. Ήμουν πολύ περιέργη όμως να δω τι θα γίνει εκεί μέσα. Και πράγματι είδα κάτι πολύ διαφορετικό. Είδα παιδιά που ήταν - ή το έπαιζαν - αδιάφορα, αρνητικά, με μία καλά συγκαλυμμένη επιθετικότητα, παιδιά που δεν τους ένοιαζε να κάνουν τον επισκέπτη να νιώσει άνετα, παιδιά βουτηγμένα με τα μούτρα στην εφηβεία, στη γκρίνια, στον εγωκεντρισμό. Ένιωσα ανεπιθύμητη, ένιωσα ότι έπρεπε να απολογηθώ για τον λόγο που τους επισκέφτηκα, ακόμη και για τον λόγο που είμαι έτσι όπως είμαι. Καθόλη τη διάρκεια της επίσκεψής μου ένιωθα ότι είμαι στη μέση του ωκεανού, και όσο μένω εκεί τόσο τα κύματα θα μεγαλώνουν και κάποια στιγμή θα με καταπιούν. Άρα έπρεπε να κολυπήσω, και μάλιστα, όπως ισχύει στους νόμους των ναυτικών, να αντιμετωπίσω τα κύματα μετωπικά και όχι πλάγια. Η ώρα κύλησε παράξενα με μικρά διαλείμματα νηνεμίας και ξεκούρασης. Αρκετές φορές ένιωσα αόρατη και σκεφτόμουν τρόπους με τους οποίους θα μπορούσα να γνωρίσω καλύτερα τα παιδιά. Προσπαθούσα να είμαι όσο γίνεται περισσότερο ανοιχτή για επικοινωνία, για συνδιαλλαγή οποιουδήποτε είδους, αλλά τα παιδιά δεν έδειξαν τέτοιου είδους διάθεση. Ήταν μάλλον αποκαρδιωτικό αυτό το ταξίδι, σαν να περιμένεις να πας κάπου όπου θα δεις πολλά καινούρια πράγματα, θα γνωρίσεις νέες συνήθειες, θα βιώσεις κάτι διαφορετικό και αναζωογονητικό, αλλά αντί για αυτό φτάνεις κάπου όπου αντί να γίνεις μέρος αυτού, όλα συμβαίνουν σαν να προβάλλεται

κάποια ταινία και εσύ είσαι θεατής. Τι παράξενα και πόσο αυθόρμητα είναι τα παιδιά... Αν και την περισσότερη ώρα ένιωθα ανεπιθύμητη, προτιμούσα αυτή την παρέα από κάποια άλλη που υποδύεται την «ευγενική». Από την ηλικρίνεια στις σχέσεις έχει να μάθει κανείς, από τη φαινομενική και υποδύομενη ευγένεια όχι.

17/4/2008

Σήμερα είχα λίγο άγχος για το πώς θα κυλήσει η συνάντηση, χωρίς να ξέρω για ποιο λόγο. Κάναμε μια πολύ σημαντική ενδοσκόπηση για το πώς ξεκινήσαμε αυτό το μάθημα και πώς καταλήγουμε, και πράγματι διαπιστώνω ότι τα πάντα μπορούν να αποκτήσουν προσωπικό νόημα και να χρησιμοποιηθούν προς όφελος όχι μόνο του εαυτού μας, αλλά όλων των παρισταμένων. Αρκεί βέβαια οι παριστάμενοι να επιδιώκουν το δούναι και λαβείν. Για άλλη μια φορά ανακάλυψα για τον εαυτό μου ότι με ενδιαφέρουν πολύ οι ανθρώπινες σχέσεις και αυτό το δημιουργικό ψάξιμο, αλλά νομίζω ότι πάσχω από μερική αδεξιότητα και ίσως μερική δυσκαμψία σ' αυτόν τον τομέα. Νιώθω ότι θέλω να βελτιωθώ, γιατί ουσιαστικά είναι υποκριτικό να θέλω να καταλάβω και να «νιώσω» τους ανθρώπους χωρίς να είμαι απόλυτα ειλικρινής και γνήσια απέναντί τους. Νομίζω ότι από όλα αυτά πρέπει να βρω το νόημα, το περιεχόμενο, την ουσία και από το μάθημα της συμβουλευτικής να βρω τις κατάλληλες λέξεις, διατυπώσεις, εκφράσεις που σε συνδυασμό μεταξύ τους θα μου δώσουν τη δυνατότητα της καλύτερης επικοινωνίας, της ουσιαστικότερης επαφής, της γνήσιας και σαφούς συνδιαλλαγής με τους ανθρώπους.

Κλείνω αυτό το ταξίδι με διάφορες σκέψεις και την επιθυμία να γνωρίσω ακόμα περισσότερους διαφορετικούς ανθρώπους, γιατί αν κάθε άνθρωπος έχει ένα πολύ δυνατό σημείο ή ένα πολύ ισχυρό ταλέντο, τότε αυτά τα ταλέντα είναι όσα δισεκατομμύρια είναι και ο πληθυσμός της γης και είναι διαφορετικά μεταξύ τους, αφού ο κάθε άνθρωπος είναι διαφορετικός... Επομένως θα ήταν καλύτερο για τους ανθρώπους να ασχολούμαστε πιο ποιοτικά ο ένας με τον άλλον γιατί δεν ξέρουμε τι χάνουμε...

"Εμψυχώνοντας τον εμψυχωτή": ένα βιωματικό εργαστήριο που μου γέννησε αρκετούς προβληματισμούς και που έμαθα πολλά και σημαντικά!!!

Οι έντονοι προβληματισμοί μου ήταν γύρω από την έννοια της εμψύχωσης. Είχα σχηματισμένη στο μυαλό μου μία γενική εικόνα, που όμως δε νομίζω ότι θα μπορούσα να την υπερασπιστώ με πειστικότητα εάν μου ζητείτο.

Όπως προείπαμε, πηγή της εμψύχωσης είναι η ανάγκη για μια δράση διαφορετική που να δίνει ζωή, να δίνει πνοή. Όλοι εκείνοι λοιπόν, οι εθελοντές που προσφέρουν το έργο τους φροντίζοντας και εκπαιδεύοντας παιδιά ή και ενήλικες του λεγόμενου Τρίτου κόσμου, μπορούν να δημιουργήσουν στ' αλήθεια μια εμψυχωτική παρέμβαση; Είναι γεγονός πως εάν υπάρχει η πραγματική επιθυμία υλοποίησης μιας ουσιαστικής δράσης μπορούν να πραγματοποιηθούν ακόμα και τα πιο απίθανα πράγματα! Όμως τι γίνεται σ' αυτήν την περίπτωση που το συγκεκριμένο πλαίσιο και οι ανάγκες του πληθυσμού πε-

ριορίζονται κατεξοχήν στις βιοποριστικές; Είναι επομένως, τόσο πολύ ευέλικτη και ανεκτική η εμψύχωση που προσαρμόζεται αναλόγως στο κάθε δομημένο πλαίσιο που έχει ν' αντιμετωπίσει; Επιπρόσθετα, η προβληματική μου εξαπλώνεται και στον ρόλο του εμψυχωτή. Ένας εμψυχωτής διαθέτει όλες εκείνες τις ικανότητες ώστε να επηρεάσει, να οργανώνει και να αναπτύσσει εκπαιδευτικές, πολιτιστικές και κοινωνικές δράσεις. Βέβαια, αυτές οι δράσεις για να υλοποιηθούν χρειάζεται να βρεθούν οι ανάλογοι οικονομικοί πόροι. Τι γίνεται όμως, όταν αυτοί δεν μπορούν να βρεθούν; Ρόλος του εμψυχωτή, εκτός των άλλων, είναι να αγνοήσει τον οικονομικό παράγοντα και να προσαρμοστεί σ' αυτή τη συνθήκη ή να εξασφαλίσει με σθένος τη χρηματοδότηση της εμψυχωτικής του δράσης προκειμένου να υλοποιηθεί; Γνωρίζουμε πως υπάρχουν και εναλλακτικές εμψυχωτικές δραστηριότητες ως ελάχιστα οικονομικά επιβαρυντικές, αλλά θα είναι το ίδιο αποτελεσματικές άραγε;

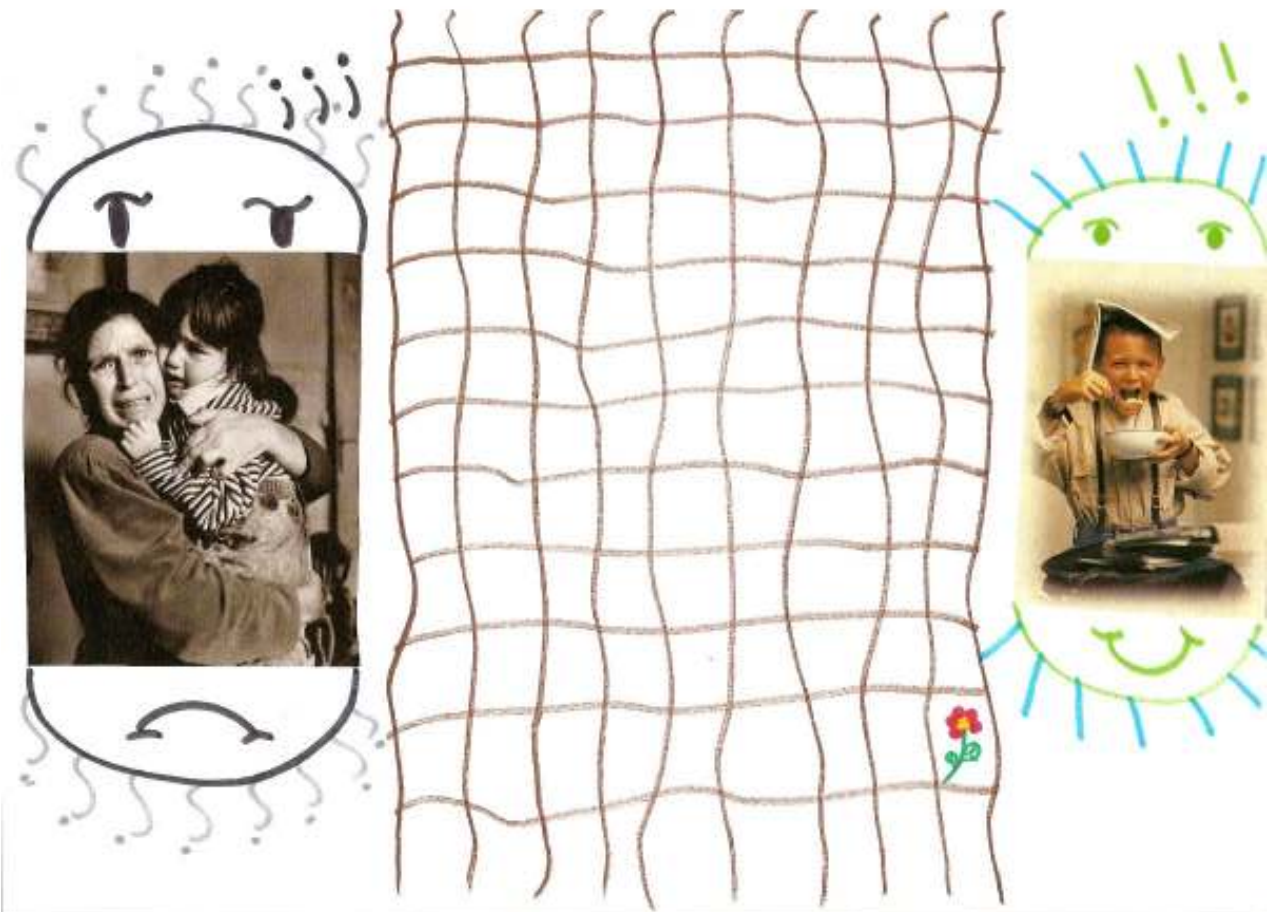
Ωστόσο, δεν μου γεννήθηκαν μονάχα προβληματισμοί, αλλά και γνώσεις. Βίωσα σε μεγάλο βαθμό το τι θα πει "εμψύχωση". Μέσα από τα **Ανοικτά παράθυρα**, αλλά και μέσα από την αυτοσχέδια ιστορία μπόρεσα να εξωτερικεύσω ιδέες και συναισθήματα που αν και γνώριζα ότι υπήρχαν, φρόντιζα να τα "θάβω" επιμελώς!

Γνωρίζοντας περισσότερα στοιχεία για τους "άλλους" της ομάδας, ήρθα σε καλύτερη και στενότερη επαφή μαζί τους. Έμαθα και κατάλαβα πόσο σημαντικό είναι να μοιράζεται πράγματα προσωπικά και ο εμψυχωτής με την ομάδα προκειμένου να γίνει ολότελα αποδεκτός και να ταυτιστεί μαζί με τα μέλη της.

Μα πάνω απ' όλα, έμαθα πως η εμψύχωση θα πρέπει να μετουσιώνεται και να αντιμετωπίζεται ως μία βιωματική και ομαδική εμπειρία όπου ο καθένας θ' αποτελεί προέκταση του εαυτού του και προέκταση του άλλου!!!

Με εκτίμηση,

Τάνια Φαϊτασιδου

Τάνια Φαϊτασιδου

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΕΝΟΣ «ΕΜΨΥΧΩΤΙΚΟΥ» ΤΑΞΙΔΙΟΥ

Κυριακή 11 Μαΐου 2008

Αγαπητό-εμψυχωτικό μου ημερολόγιο,

Επιτέλους βρήκα την ευκαιρία και τον χρόνο να γράψω στις σελίδες σου όλα όσα πέρασα, ένιωσα, είδα και άκουσα δίπλα σε ενήλικες και σε παιδιά, οι οποίοι μου έδωσαν απλόχερα την ευκαιρία να γίνουν «συνταξιδευτές» μου σ' αυτό το μαγικό και καθ' όλα ήρεμο ταξίδι στα βάθη της ψυχής μας που είχε ξεκινήσει ένα σαββατιάτικο πρωινό του Νοέμβρη!

Ακόμα θυμάμαι, αν και αμυδρά, την πρώτη ομαδική μας συνάντηση με τους εμψυχωτές στον χώρο των ΔΕΝ. Μου είχε κάνει, καταρχήν, εντύπωση φοβερή ο χώρος αυτός που αν και τρομερά μικρός, σου χάριζε μονομιάς το αίσθημα της απλότητας και της άμεσης επαφής με όλους όσους έχουν περάσει απ' αυτόν και με όλα όσα έχουν υλοποιηθεί στα ελάχιστα τετραγωνικά μέτρα του. Η γνωριμία με τους εμψυχωτές υπήρξε συγκλονιστική, και αυτό δεν αποτελεί μονάχα προσωπική άποψη αλλά και κοινή γνώμη και των τεσσάρων μας που το συζητήσαμε κατόπιν. Θυμάμαι, περιμέναμε με αγωνία τις ημέρες με τα εμψυχωτικά εργαστήρια!

Η έντονη διαπροσωπική επαφή και το γεγονός ότι μέσα από τη συζήτηση και την ανταλλαγή των εμπειριών μας με την εμψυχώτρια Γιώτα, διαπιστώσαμε και οι δύο πόσα πολλά κοινά στοιχεία είχαμε ήταν κάτι που με παραξένεψε και με γοήτευσε συνάμα, γιατί ήταν πραγματικά από τις ελάχιστες φορές που «ανοίχτηκα» σ' έναν ουσιαστικά, ξένο άνθρωπο!

Αχ, καλό μου ημερολόγιο δεν μπορείς να φανταστείς πόσο άγχος είχα την πρώτη μέρα εμψύχωσης στα ΔΕΝ! Μπορεί να μην ήρθαν όλα τα παιδιά (προκειμένου να δω αν θα με δέχονταν στην ομάδα τους και τα αγόρια), όμως ο καθένας θα καταλάβαινε την ομαδικότητα και την δεκτικότητα τους απέναντι στον Άλλον, ο χαρακτηρισμός που δίνουν πολλοί στα παιδιά, ότι δηλαδή είναι οι πιο αυστηροί κριτές των πάντων, πιστεύω πως πρέπει να «ξεριζωθεί» από τις αντιλήψεις τους, τα παιδιά είναι τα πιο απλά πλάσματα του κόσμου που το μόνο που προσδοκούν από τους ενήλικες είναι αυτό ακριβώς, την χαμένη πολλές φορές, απλότητά τους...

Η δεύτερη συνάντηση έγινε με παιδιά του χωριού Ιάσμου. Στην αρχή με περιεργάζονταν, το ένιωθα στο βλέμμα τους, όσο περνούσε η ώρα, «γλύκαινε» η στάση τους απέναντι μου, με κοιτούσαν ίσια και καθαρά στα μάτια, ζητούσαν και από μένα βοήθεια, και και που μου έσκαγαν και κανένα κλεφτό χαμόγελο. Το ένιωθες κατευθείαν πως αυτά τα παιδιά δεν μπορούσες να τα ξεγελάσεις ούτε με ένα συμβατικό χαμόγελο ούτε με μια καρμέλα ή παγωτό, αυτό που θα μπορούσαν να σου ζητήσουν ίσως και να ήταν μια βόλτα με το τρένο στην πε-

ριοχή του Νέστου (μιας και το τρένο περνάει πάντα από την περιοχή τους και φάνηκε να το αγαπούν πολύ!).

Η τρίτη και δυστυχώς, τελευταία συνάντηση έγινε και πάλι με την ομάδα παιδιών του Ιάσμου. Όταν τα ξαναείδα, ένιωσα ακόμα πιο ζεστά μαζί τους και αυτό το εισέπραξα από κάθε κίνησή τους. Βέβαια, οφείλω να ομολογήσω πως τα συναισθήματά μου ήταν ανάμεικτα, αναρωτιόμουν συνεχώς «γιατί θα πρέπει να τελειώνει κάπου εδώ και τόσο απότομα όλη αυτή η προσπάθεια συνεύρεσης και συνεργασίας με τα παιδιά και τους εμψυχωτές;».

Είναι πολύ δύσκολες τέτοιες καταστάσεις, όταν δηλαδή δένεσαι συναισθηματικά με τα παιδιά και αυτά μαζί σου και έρχεται μία δυσάρεστη στιγμή που θα πρέπει να πεις αντίο γιατί έτσι το επιβάλλουν οι περιστάσεις. Γιατί θα πρέπει προγράμματα, όπως το πρόγραμμα εκπαίδευσης Μουσουλμανοπαίδων ή το αντίστοιχο για τους Τσιγγανόπαιδες, κάποια στιγμή να λαμβάνουν τέλος και ιδίως τη στιγμή που επενδύουν συναισθηματικά σε αυτό οι εκπαιδευτικοί/εμψυχωτές που συμμετέχουν και κυρίως τα παιδιά με τους γονείς τους;

Το ερώτημα αυτό με προβληματίζε πάντα όπως και αυτά που αναφέρθηκαν στο πρώτο κείμενο που μας ζητήθηκε να γράψουμε. Την τελευταία μέρα των συναντήσεων μας στα Δημιουργικά Εργαστήρια Νέων, μπορώ να πω πως ήρθα σε αρκετά δύσκολη θέση όσον αφορά το εξώφυλλο των προβληματισμών μας. Θεώρησα πως ο έντονος προβληματισμός μου σχετικά με την περίπτωση ενός πληθυσμού παιδιών που οι ανάγκες τους περιορίζονται στις κατεξοχήν βασικές-βιοποριστικές και οι εμψυχωτικές παρεμβάσεις αποτελούν μία πολυτέλεια για την καθημερινότητά τους, δεν είναι δυνατόν να περιοριστεί σε μια σελίδα ενός εξώφυλλου όσο πρωτότυπη και «ζωντανή» να ήταν αυτή!

Κάποιοι εμψυχωτές με λύτρωσαν-έστω και ελάχιστα, από αυτήν την αγωνιώδη αναζήτησή μου. Μου φάνε-ρωσαν δικές τους κρυφές πτυχές του εαυτού τους που συνδέονταν με την προβληματική μου, μου έδωσαν την ευκαιρία να ταξιδεύσω μαζί τους στο παρελθόν τους σε δύσκολες καταστάσεις, μοιράστηκαν μαζί μου την έντονη συγκινησιακή μου φόρτιση, μα κυρίως μου έδειξαν πως δεν υπάρχει ένα ιδιαίτερο μυστικό για να πετύχει μία εμψυχωτική διαδικασία, αρκεί αυτός που την ασκεί να μην την βλέπει σαν μία δουλειά αλλά σαν μία δράση, ενέργεια γεμάτη από αγάπη, μεράκι και πάνω απ' όλα, ελευθερία!!!

Ελπίζω, καλό μου ημερολόγιο να βιώσω παρόμοιες συναντήσεις με τέτοιους ανθρώπους!!! Μακάρι...!

Με αγάπη,
Τάνια Φαίτασιδου

Αγαπητή «γενναία» εμπυχωτρία,
Προβληματίστηκα με πολλά από αυτά που αναφέρθηκαν κατά την διάρκεια της συνάντησής μας. Μπήκα στην διαδικασία του να σκεφτώ καλύτερα και σε βάθος κάποια πράγματα, να επαναπροσδιορίσω προηγούμενες σκέψεις και ιδέες μου. Είναι πολύ εύκολο να φτιάχνεις κανόνες και προγράμματα, αλλά πολύ δύσκολο να καταφέρνεις να τα εφαρμόζεις ως έχουν. Γιατί τίποτα δεν μπορεί να θεωρηθεί ως δεδομένο, ειδικά όταν έχεις να κάνεις με ανθρώπους. Ο άνθρωπος είναι σαν ένα ποτάμι που κυλάει και κάθε στιγμή βρίσκεται σε διαφορετική κατάσταση. Ακόμα λοιπόν και αν έχεις ένα πρόγραμμα στο μυαλό σου, αυτό που ίσως πραγματικά σου προσφέρει να είναι σιγουριά και αυτοπεποίθηση για αυτό που πάς να κάνεις. Γιατί ουσιαστικά τα γεγονότα είναι αυτά που καθοδηγούν τις ενέργειές σου και τις προσαρμόζουν στις εκάστοτε συνθήκες.

Έμαθα πως «γενναίος» εμπυχωτής είναι αυτός που έχει ως μοναδικό του εφόνδιο, τον εαυτό του και την δυνατότη-

τα να δρα με ευελιξία και φαντασία. Είναι αυτός που καταφέρνει να λειτουργεί ακόμα και με «καρέκλες καρφωμένες στο πάτωμα». Άλλωστε ο «δυνατός» εμπυχωτής φαίνεται στα δύσκολα! Δίνει μεγάλη σημασία στο χώρο στον οποίο παίρνει μέρος η διαδικασία της εμπύχωσης, διαμορφώνοντάς τον με βάση τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα της εκάστοτε ομάδας, καθώς τον θεωρεί βασική πηγή μηνυμάτων. Ακόμα και η διάταξη των ατόμων (της ομάδας) μέσα στο χώρο παίζει ρόλο, καθώς μια ομάδα λειτουργεί καλύτερα (δυναμική ομάδας) όταν υπάρχει επαφή μεταξύ των μελών της. Έτσι αναπτύσσεται ένα κλίμα ασφάλειας και εμπιστοσύνης, που θα βοηθήσει αργότερα τα μέλη της να εκφραστούν με περισσότερη ελευθερία. Το γεγονός ότι ένα άτομο είναι μέλος μιας ομάδας, σημαίνει ότι αποδέχεται τα υπόλοιπα μέλη της, με το να σέβεται τις απόψεις και τις ιδέες τους και να αποφασίζουν όλοι από κοινού. Ο εμπυχωτής επιδιώκει την κινητοποίηση του ενδιαφέροντος της ομάδας και την εμπλοκή της σε δράση, απελευθερώνον-

τας κατ' αυτόν τον τρόπο την αυτενέργειά των μελών της. Η «μαεστρία» ενός εμπυχωτή θα μπορούσε να φανεί από τον τρόπο που χειρίζεται απλές λέξεις, εικόνες, αντικείμενα για να δημιουργήσει ατμόσφαιρα, να κατασκευάσει πλαίσια και να πλάσει πρωταγωνιστές, μέσα από ταξίδια στην σφαίρα της φαντασίας.

Τελικά καταλήγω ότι εμπυχωτής είναι το άτομο εκείνο που διαμεσολαβεί μεταξύ των μελών μιας ομάδας, διαμορφώνοντας το κατάλληλο για αυτά περιβάλλον, ενθαρρύνοντάς τα να συνεργαστούν και να εμπλακούν ενεργά και δημιουργικά σε μια διαδικασία, με σκοπό να αποκομίσουν πράγματα (γνώσεις, δεξιότητες) που θα μπορούσαν να τους χρησιμεύσουν μελλοντικά σε κάποιο άλλο (κοινωνικό) πλαίσιο. Κατά αυτόν τον τρόπο, η εμπύχωση είναι μια διαδικασία που ολοκληρώνεται (ή όχι) σε επίπεδο ομάδας, αλλά και συγχρόνως εξελίσσεται, γενικεύοντας τα αποτελέσματά της ή μεταφέροντας ένα τμήμα αυτών σε κάποιο άλλο χώρο.

Με εκτίμηση,
Μαίρη Βαρούτη (η ρομαντική)

Ο Άνθρωπος είναι σαν το ποτάμι... ... πάντα διαφορετικό

Μαίρη Βαρούτη

Δευτέρα 12 Μαΐου 2008

Αγαπητή γενναία εμψυχώτρια,

Να που το ταξίδι μας αυτό, έφτασε πια στο τέλος του. Ήταν μόλις τρεις μήνες πριν, όταν ένα κρύο απόγευμα του Φεβρουαρίου, σε ένα ζεστό δωμάτιο, πλημμυρισμένο από χρώματα και σχέδια, βρεθήκαμε δυο ομάδες άγνωστες ως τότε μεταξύ τους (η ομάδα των εμψυχωτών του ΔΕΝ και η ομάδα των μελλοντικών φιλόδοξων εμψυχωτών).

Στην αρχή της συνάντησης επικρατούσε αμηχανία, και τα κάποια σπαστά χαμόγελα που εμφανίζονταν κάποιες στιγμές, ελάφρυναν λίγο την ατμόσφαιρα. Γρήγορα όμως όλα άλλαξαν!... Με την βοήθεια ενός μαγικού ραβδιού οι δυο ομάδες έσμιξαν και σκορπίστηκαν σε ζευγάρια στο χώρο. Για μένα προσωπικά, αλλά και για τον καθένα μας πιστεύω, η διαδικασία του να πλησιάζεις και να γνωρίζεις ένα άτομο, αμέσως σε βάζει σε μια κατάσταση του να δώσεις αλλά και να πάρεις, του να ακούσεις αλλά και να πεις. Αυτή η ανταλλαγή βοήθησε να καλλιεργηθεί σταδιακά, ένα κλίμα εμπιστοσύνης και συμπάθειας, ξεπερνώντας συναισθήματα όπως η καχυποψία, που μας κυριαρχούν τις περισσότερες φορές που συναντάμε κάποιον για πρώτη φορά. Χωρίς κανείς μας να το καταλάβει, το ταξίδι μας στα μονοπάτια της εμψύχωσης είχε μόλις αρχίσει...

Το γεγονός ότι οι δυο ομάδες κάποια στιγμή γίνανε μια, αυτό δεν σήμαινε ότι, έστω και τυπικά, έπαψαν να ισχύουν ως δυο διαφορετικές (ομάδες) και ότι κάθε ομάδα είχε τα μέλη της που λειτουργούσαν ως ξεχωριστές προσωπικότητες. Αυτό το αναφέρω γιατί κάπου εδώ, για τον καθένα μας, η πορεία του ταξιδιού του άλλαξε. Όλοι μας είχαμε τον ίδιο προορισμό, αλλά ο καθένας την δική του διαδρομή, που για τα μέλη της ομάδας των νέων εμψυχωτών περιελάμβανε τρεις στάσεις.

Στο δικό μου ταξίδι, η κάθε στάση είχε να μου προσφέρει κάτι διαφορετικό και να γεμίσει το βαλίτσάκι μου με ποικίλα πράγματα: φωνές, χρώματα, ιδέες, γνώσεις, συναισθήματα, ήχους, εικόνες μυρωδιές, γεύσεις. Σε κάθε στάση άλλαζα (ρόλο), προσαρμοζόμενη στην ομάδα (και στο τι μου έβγαζε η κάθε ομάδα), σε μια προσπάθεια να μην φέρω αναστάτωση αλλά και να έχω μια ταυτότητα που θα με προσδιόριζε καθ' όλη την διάρκεια της παραμονής μου σ' αυτήν.

Η πρώτη μου στάση ήταν στην ομάδα της Ιντζή. Εκεί με περίμεναν τρία κορίτσια που αμέσως με δέχτηκαν στην παρέα τους, χαρίζοντάς μου τον ρόλο κάποιας ηρωίδας βγαλμένη από παραμύθι (Ωραίας Κοιμωμένης). Η ομάδα ήταν μικρή και δεμένη. Το θέμα της συνάντησής τους είχε συμφωνηθεί (και ζητηθεί από τα κορίτσια) από την προηγούμενη φορά. Οι ανάγκες όμως της ομάδας άλλαξαν, και αυτό που καταλήξαμε να κάνουμε ήταν η κατασκευή μπαλονιών για τα γενέθλια ενός εκ τριών κοριτσιών.

Η ομάδα της Μάγδας και του Μπάμπη ήταν η επόμενη στάση μου στο ταξίδι. Εκεί εμφανίστηκα σαν ένα αεράκι που φύσηξε απαλά μέσα στο χώρο (πέρασε για λίγο για να ακούσει πράγματα αλλά και να πει όταν κάποιος έβλεπε ότι το αποζητούσε). Η εμπειρία εκείνης της μέρας ήταν η διαχείριση και αντιμετώπιση ενός καβγά που ξέσπασε ανάμεσα σε δυο μέλη της ομάδας. Είδα πως μια ομάδα διασπάται και με μικρά-μικρά βήματα ανασυγκροτείται.

Στην τρίτη και τελευταία στάση μου, βρέθηκα να αποτελώ και εγώ μέρος της φανταστικής ιστορίας της ομάδας των παιδιών της Μαρίας και του Βασίλη. Ως Καπετάν Σημαδούρας, μπήκα ομαλά και αβίαστα (χωρίς να αναρωτηθούν για τον λόγο που βρισκόμουν εκεί) στην ομάδα. Με κυρίαρχο θέμα τον ρατσισμό σε κάθε του μορφή και έννοια, παίξαμε, συζητήσαμε, γελάσαμε και προβληματιστήκαμε.

Κάπως έτσι το ταξίδι αυτό έφτασε στο τέλος του. Τελικός προορισμός, το σημείο από όπου ξεκινήσαμε. Ολοκληρώνοντας πλέον το ταξίδι, επιστρέφω, έχοντας την βαλίτσα μου γεμάτη με εφόδια. Και με σύμβουλο, όλα όσα εσείς απλόχερα μας χαρίσατε (γνώσεις, λόγια, δράσεις), είμαι έτοιμη να περπατήσω σε καινούρια μονοπάτια εμψύχωσης. Τώρα πια ξέρω ότι η εμψύχωση μπορεί να γίνει με τον πιο απλό τρόπο και για τον πιο απλό λόγο. Γιατί αυτό που έχει σημασία είναι να δρούμε με ευελιξία ακούγοντας τις ανάγκες που η κάθε ομάδα έχει την δεδομένη στιγμή, ενθουμούμενοι πάντα ότι «ο άνθρωπος είναι σαν το ποτάμι, πάντα διαφορετικός», κάθε στιγμή, κάθε λεπτό.

Σας φιλώ,

Μαίρη Βαρούτη

Σήμερα, που είναι η μέρα του Πολυτεχνείου πιστεύω ότι το καλλίτερο που έχουμε όλοι μας να κάνουμε είναι να αναστοχαστούμε και να δημιουργήσουμε, σχετικά με αυτό το θρύλο της σύγχρονης ιστορίας μας, που είναι γραμμένος από νέα παιδιά (κυρίως). Προσπαθώντας να ανασυντάξω τις σκέψεις μου για να απαντήσω στην υποχρέωση αυτής της εργασίας, υπό το συναισθηματικό φορτίο της μέρας αυτής, πέρασαν από το μυαλό μου διάφορες ιδέες σχετικά με το

«Ποιος και με ποιο τρόπο είχε δράσει εμψυχωτικά στην επανάσταση των παιδιών του Πολυτεχνείου»,

ακόμα

«Πώς λειτουργεί εμψυχωτικά για όλη την κοινωνία ο αγώνας εκείνος των φοιτητών μέχρι σήμερα και πώς αυτή του η εμψυχωτική δράση διαφοροποιείται με την πάροδο του χρόνου».

Και μετά από αυτά, η σκέψη προχώρησε λίγο παρακάτω, λοιπόν...

Προβληματίστηκα σχετικά με:

- τη δύναμη της εμψύχωσης γενικότερα. Μέχρι πού μπορεί να βοηθήσει τα άτομα και τις ομάδες να φτάσουν;
- το ποιος μπορεί να εμψυχώσει; Ο γονιός και το υποκατάστατό του (μιλώ εδώ, σαφώς για τη δουλειά μου ως παιδαγωγός στο Κέντρο Βρεφών «Η Μητέρα»); Ο εκπαιδευτικός; Ο «ειδικός εμψυχωτής»; Μήπως τα ίδια τα άτομα με τις εξαιρετικές δράσεις τους στην κοινωνία; Ή μήπως η ίδια η κοινωνία συνειδητά ή ασυνείδητα;
- έχει τάχα καταλάβει η κοινωνία μας ως ομάδα, τη δύναμη της εμψυχωτικής της δράσης για τα μέλη και τις υποομάδες της που την έχουν ανάγκη;
- Αν η εκπαίδευση είχε αξιοποιήσει αρκετά τις τεχνικές της εμψύχωσης, η ποιότητά της θα ήταν τέτοια ώστε να δικαιώνει ως κάποιο βαθμό τον αγώνα του Πολυτεχνείου;

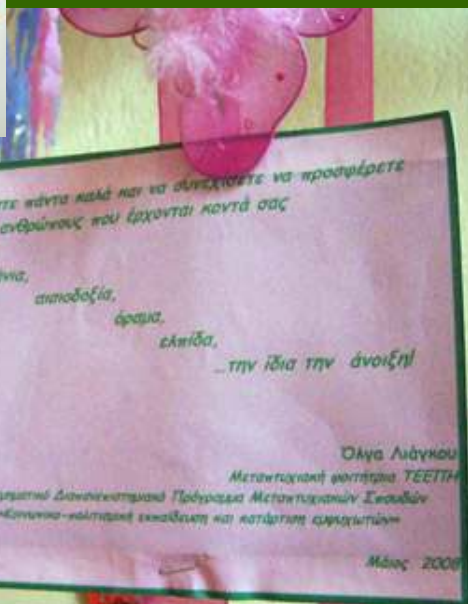

Έμαθα σημαντικά πράγματα, που με έκαναν να νιώσω καλά με ό,τι αφορά την εμψύχωση και έτσι να φτάσω να προβληματιστώ για όλα τα προηγούμενα, τα οποία ελπίζω να βρουν τις απαντήσεις ή τις επιβεβαιώσεις τους μέσα στα πλαίσια του συγκεκριμένου μαθήματος.

Συγκεκριμένα, απέκτησα πληροφορίες για την εμψύχωση, όπως ότι:

- Το εργαλείο του εμψυχωτή είναι το σώμα του, οι αισθήσεις του και οι προεκτάσεις τους.
- Για να αποκτήσουμε ένα βίωμα, πρέπει να το ζήσουμε με τη συνδρομή όλων των αισθήσεων.
- Η δομή και η δυναμική της ομάδας καθορίζουν την πορεία της εμψύχωσης, η οποία διαρκώς αναπροσαρμόζεται και κάποτε μπορεί να μην ολοκληρώνεται.
- Η σύγκρουση μέσα στην ομάδα είναι επιθυμητή και πολύτιμη.
- Η γνώση της ικανότητας ή όχι, κάθε δομής να αποσυντίθεται και να επαναδομείται με κάποιον εναλλακτικό τρόπο και η εναλλακτική χρήση των υλικών βοηθούν στην εξέλιξη μιας διαδικασίας εμψύχωσης.
- Ακόμα ότι ο χώρος, το φως, ο ήχος είναι απόλυτα βοηθητικά στοιχεία της διαδικασίας εμψύχωσης.
- Στόχος της εμψύχωσης είναι καλλιεργώντας τις ικανότητες έκφρασης, δημιουργικότητας και κοινωνικοποίησης των ατόμων, να τα βοηθήσει να νιώσουν άνετα μέσα στις καταστάσεις που βιώνουν και να μπορούν να τις αξιοποιήσουν δημιουργικά.

φυτεύοντας σπόρους εμπύχωσης

το Δ.Ε.Ν.τρο της εμφύχωσης

Προβληματίσθηκα...

Τι είναι ο εμπυχωτής;

Πως πρέπει να οργανώσω το χώρο μου;

Τι πρέπει να κάνω για να «εμπυχώσω» όσα όσο καλύτερα μπορώ τους νέους ή ενήλικες μιας ομάδας;

Πως θα κερδίσω την εμπιστοσύνη τους;

Πως θα τους κεντρίσω το ενδιαφέρον;

Πως θα τους οδηγήσω να συμμετέχουν και να εκφραστούν;

Έμαθα...

Χώρος: Ένα βασικό κομμάτι της εμπύχωσης είναι ο χώρος στον οποίο θα λάβει χώρα αυτή. Πρέπει να τον έχω φροντίσει και οργανώσει έτσι ώστε καταρχήν να μπορώ εγώ ο ίδιος να λειτουργήσω άνετα. Επίσης πρέπει να δημιουργήσω ένα ευνοϊκό περιβάλλον, όσον αφορά το χώρο, μέσα στον οποίο η ομάδα θα μπορεί να αισθανθεί ασφαλή, ελεύθερη να εκφραστεί και να δημιουργήσει. Κάποιες φορές μπορεί για λόγους απρόβλεπτους ο χώρος στον οποίο είχα οργανώσει για να λειτουργήσω να μην είναι διαθέσιμος. Πρέπει να είμαι έτοιμος και ευέλικτος να επιλέξω έναν καινούριο χώρο που να εξασφαλίζει κατά το καλύτερο δυνατό όλα τα παραπάνω.

Για τη δημιουργία ενός ευνοϊκού κλίματος εμπύχωσης πρέπει να υπάρχουν κανόνες συμπεριφοράς. Είναι όμως βασικοί αυτοί οι κανόνες να θεσπίζονται με τη συμμετοχή της ομάδας. Πρέπει να εμπλέκεται η ομάδα έτσι ώστε να υπάρχουν περισσότερες πιθανότητες τήρησής τους από αυτή. Να αναφέρονται στην επιθυμητή συμπεριφορά και όχι στο τι δεν πρέπει να κάνουν.

Συγκέντρωση της ομάδας: Υπάρχουν διάφοροι τρόποι συγκέντρωσης της

ομάδας. Η συγκέντρωση σε κύκλο έχει τα περισσότερα πλεονεκτήματα. Όλοι έχουν οπτική επαφή μεταξύ τους, αισθάνονται ίσοι και νιώθουν ασφαλείς.

Προγραμματισμός: Είναι καλό να προγραμματίζεται και να οργανώνεται ένα σχέδιο δράσης. Έχοντας προγραμματίσει νιώθεις άνετα, αποδίδεις καλύτερα. Σε αυτό θα αναφέρεται ο σκοπός, η οργάνωση του χώρου, τα υλικά, και η μέθοδος εμπύχωσης που θα ακολουθήσει ο εμπυχωτής. Το πρόγραμμα αυτό όμως πρέπει να είναι ευέλικτο και ανοιχτό σε αλλαγές, επειδή κάθε ομάδα είναι διαφορετική και αντιδρά με διαφορετικό τρόπο από κάποια άλλη, αλλά και η ίδια ομάδα είναι διαφορετική από ώρα σε ώρα αφού η διάθεση κάθε μέλους της ομάδας μεταβάλλεται άρα θα αλλάζει και η λειτουργία όλης της ομάδας.

Μικρές ομάδες: Η ομάδα κατά τη διάρκεια της εμπύχωσης είναι δυνατό να λειτουργεί σε «ολομέλεια», αλλά και σε μικρές ομάδες ανάλογα με την τεχνική εμπύχωσης που χρησιμοποιούμε. Η ομάδα πρέπει να είναι φωλιά για το άτομο. Όλοι έχουν την ανάγκη να ανήκουν σε μία ομάδα και να έχουν καλές διαπροσωπικές σχέσεις με τα μέλη της ομάδας τους. Ομάδα θεωρείται αριθμός νέων ή ενηλίκων μεγαλύτερος των δύο. Ο χωρισμός σε μικρές ομάδες πρέπει να είναι τέτοιος ώστε να υπάρχει κατά το δυνατό ανοιχτή επικοινωνία, μεγαλύτερη και ενεργητική συμμετοχή των μελών της ομάδας και ανάπτυξη της συλλογικότητας. Ο καλύτερος αριθμός μελών της μικρής ομάδας, είναι τρία ή τέσσερα άτομα, εξαρτάται φυσικά από τον αριθμό της «ολομέλειας» της ομάδας και από το αντικείμενο ή τεχνική της εμπύχωσης. Με τις μικρές ομάδες εξασφαλίζεται η μεγαλύτερη συμμετοχή, η συνεργασία, η αλληλεπίδραση και με

τις συγκρούσεις που πιθανό να δημιουργηθούν οδηγούν στο επιδιωκόμενο αποτέλεσμα.

Υλικό: Ως υλικό για την εμπύχωση, που μπορεί να χρησιμεύσει για έκφραση, θα μπορούσε να είναι: Ζωγραφικά-εκφραστικά εργαλεία, χαρτιά οποιουδήποτε μεγέθους, αντικείμενα αγαπημένα, εικόνες από εφημερίδες και περιοδικά ή από το διαδίκτυο, λέξεις ή μικρές φράσεις, που τραβούν την προσοχή από εφημερίδες και περιοδικά. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία ενός παραμυθιού και την αναπαράστασή του. Η εικόνα μπορεί να είναι το πλαίσιο, το αντικείμενο ο πρωταγωνιστής, και οι λέξεις ή φράσεις να χρησιμοποιηθούν για την πλοκή.

Εμπυχωτής: Ο εμπυχωτής πρέπει να δημιουργήσει ένα κλίμα μέσα στο οποίο το κάθε μέλος θα πρέπει να αισθάνεται ελεύθερα, άνετα έτσι να μπορεί να αυτενεργήσει, να εκφραστεί, να δημιουργήσει, ακόμα και να φύγει αν το θελήσει. Να αισθάνεται ότι ο ίδιος καθορίζει τις ενέργειές του. Πρέπει να του δίνει τη δυνατότητα να κλεισθεί στον εαυτό του (να ανοιχθεί προς τα μέσα) ή να ανοιχθεί προς τα έξω όποτε αυτό το θελήσει. Για να το κατορθώσει αυτό θα πρέπει να κερδίσει την εμπιστοσύνη του κάθε μέλους της ομάδας. Δηλαδή:

- Να τον γνωρίσει η ομάδα. Να απαντά με ειλικρίνεια στις ερωτήσεις γνωριμίας που του απευθύνουν.
- Να γνωρίσει την ομάδα. Να μάθει προσωπικά στοιχεία, ενδιαφέροντα, κ.ά. που αφορούν το κάθε μέλος της ομάδας του.
- Να ξέρει να ακούει. «Σωπαίνω και ακούω. Συμμετέχω σε αυτό που ακούω. Ακούω προσεκτικά ότι μου λένε. Κινητοποιώ όλες τις αισθήσεις μου για να ακούσω».

Ο εμπυυχωτής πρέπει να προσπαθεί να κεντρίζει το ενδιαφέρον των μελών της ομάδας του. Να γνωρίζει ότι ο καθένας έχει το δικό του ατομικό ρυθμό για να ενεργήσει, να εκφραστεί ή και να καταλάβει. Πρέπει να σέβεται τον προσωπικό ρυθμό του καθενός και να περιμένει.

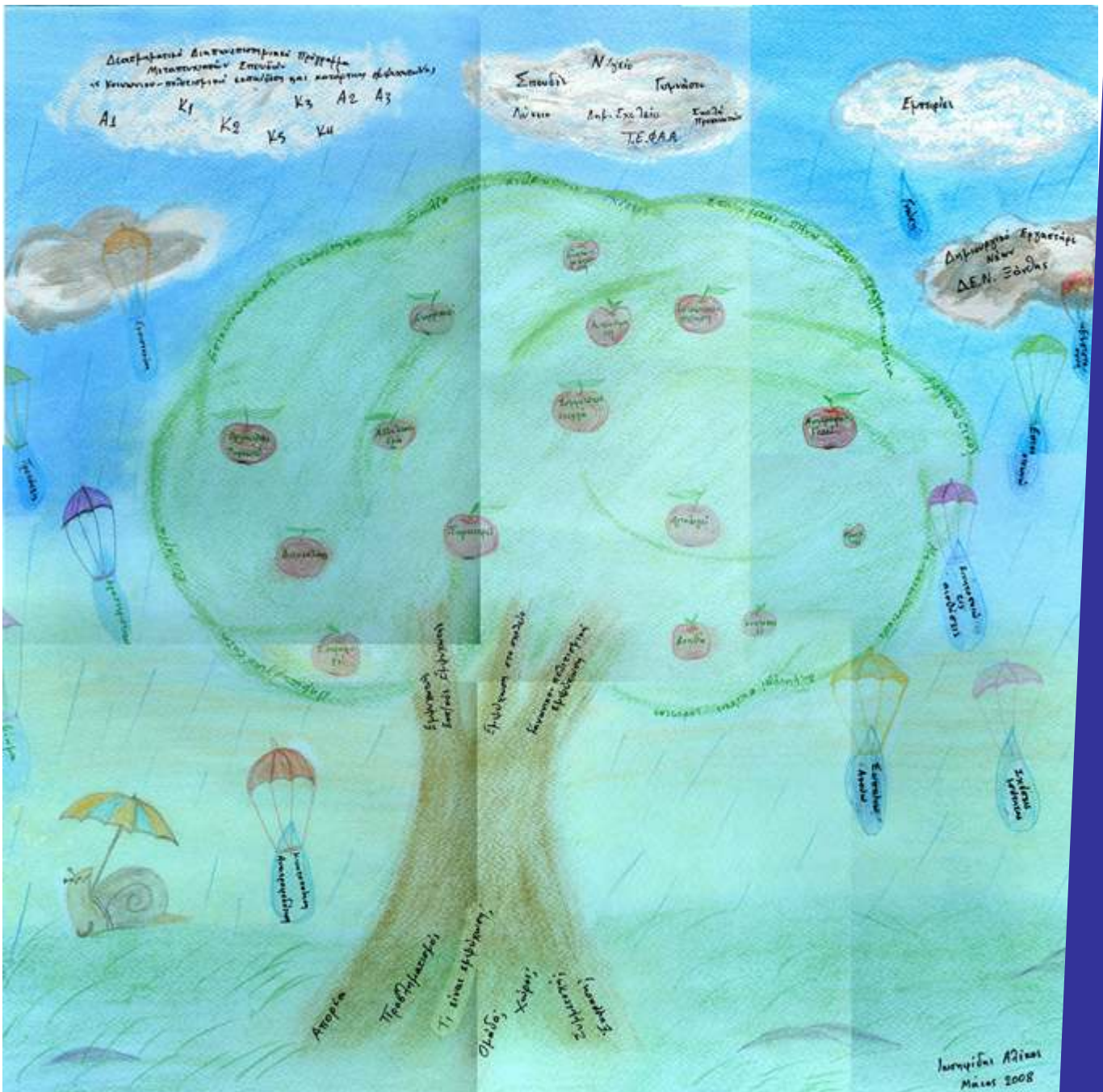
Οι δραστηριότητες που θα χρησιμοποιεί πρέπει να είναι τέτοιες ώστε να δίνουν σε όλους τη δυνατότητα να εκφραστούν, να βάλουν το προσωπικό τους στοιχείο σε κάθε εργασία (δράση) και να αισθάνονται ότι είναι ικανοί. Να δίνει τη δυνατότητα δημιουργίας αλλά και τη χαρά παρουσίασης της δημιουργίας. Πρέπει να μάθει λοιπόν στα μέλη της ομάδας του ότι πρέπει να παρακολουθούν και να σέβονται τις εργασίες

και τον κόπο των άλλων, όπως ακριβώς και οι άλλοι αυτούς. Το βίωμα της χαράς που προέρχεται από τη συμμετοχή σε δραστηριότητες, η απόκτηση εμπειριών μέσω της εξερεύνησης και της ανακάλυψης και η επιθυμία να ανήκουν σε μία ομάδα, πρέπει να γίνουν οι βασικοί λόγοι συμμετοχής στις δραστηριότητες εμπύχωσης.

Είναι βασικό να δημιουργεί ερωτήματα, προβληματισμούς. Μέσα από τα ερωτήματα και τον προβληματισμό να οδηγούνται στη μάθηση. Δεν μεταβιβάζει γνώσεις, αλλά προσπαθεί να οδηγήσει σε αυτές. Ο καλύτερος τρόπος για να οδηγήσουμε στη γνώση είναι το «βίωμα». Πρέπει λοιπόν να οργανώνει βιωματικές δραστηριότητες, δίνοντας τη

χαρά της συμμετοχής και της δημιουργίας, αλλά και να παρακινεί την ομάδα του να προτείνει και να οργανώσει δράσεις, για να αισθανθούν και τη χαρά της οργάνωσης, ώστε πέρα από τις γνώσεις να βοηθήσει και στην κοινωνικοποίηση, στην καλλιέργεια δηλαδή κοινωνικών δεξιοτήτων στα μέλη της ομάδας του. Δεν μεταβιβάζει γνώσεις αλλά καθοδηγεί, διευκολύνει, πληροφορεί, παρατηρεί, αξιολογεί, ανατροφοδοτεί και συμμετέχει ενεργά στις δράσεις, και γενικά ενεργοποιεί τα μέλη της ομάδας του, και τους μετατρέπει από παθητικούς δέκτες σε ενεργητικούς εκφραστές.

Αλέξανδρος Ιωσηφίδης

Προβληματίστηκα ...

...για το ποιες είναι οι δεξιότητες του καλού εμπυχωτή.

...για το αν θα μπορέσω εγώ να γίνω καλή εμπυχώτρια.

...για το πως θα εμπυχώσω ομάδες των οποίων τα μέλη εκφράζουν αντίθετες απόψεις, διαφωνούν και δεν έχουν καλές σχέσεις μεταξύ τους.

...για το αν μπορεί ένας δάσκαλος να είναι εμπυχωτής.

...για το ποια υλικά και μέσα χρειάζονται στην εμπύχωση.

...σχετικά με το ποιες είναι οι συνθήκες στις οποίες λαμβάνει χώρα η αποτελεσματική εμπύχωση.

Έμαθα...

...ότι όλοι μπορούν να γίνουν καλοί εμπυχωτές αρκεί να προσπαθήσουν, να ακούσουν, να διαβάσουν, να αγαπούν αυτό που κάνουν, να εξασκηθούν, να κάνουν λάθη και να μάθουν από αυτά και να δουλεύουν με μεράκι, δημιουργικότητα, ευελιξία, προσαρμοστικότητα, επικοινωνιακή διάθεση και φαντασία.

... σε ποια πλαίσια θα μπορούσε να δουλέψει ένας εμπυχωτής.

... ότι η απορία και το βίωμα οδηγούν στη μάθηση και ότι η ανάγκη μας οδηγεί στην εμπύχωση.

...ο χώρος και η ατμόσφαιρα που δημιουργεί ένας εμπυχωτής σε

αυτόν είναι πολύ σημαντικός για την αποτελεσματική εμπύχωση.

...η επικοινωνία των μελών μιας ομάδας διαδραματίζει σπουδαίο ρόλο στην εμπύχωση.

... υπάρχουν πολλά κανάλια επικοινωνίας σε μια ομάδα ανάλογα με τον αριθμό των ατόμων της ομάδας. Έμαθα ότι είναι σημαντικό να τα εντοπίζω και να δίνω σημασία σε αυτά.

...ο εμπυχωτής παρεμβαίνει συνήθως σε επίπεδο ομάδας λαμβάνοντας υπόψη το δυναμικό του κάθε ατόμου που αποτελεί μέλος της ομάδας.

...οποιοδήποτε υλικό ή αντικείμενο μπορεί να πρωταγωνιστήσει και να αποτελέσει αφορμή για εμπυχωτική δραστηριότητα. Η επιλογή των κατάλληλων υλικών γίνεται με δημιουργικότητα, φαντασία και εφευρετικότητα σύμφωνα με τις συνθήκες, το πλαίσιο, τις ανάγκες και τις προτιμήσεις της ομάδας και του εμπυχωτή.

...ότι οι δάσκαλοι στο σχολείο μπορούν να γίνουν εμπυχωτές και εγώ μπορώ να εφαρμόσω όλες τις γνώσεις που θα αποκτήσω από το μεταπτυχιακό αυτό ώστε να γίνω πιο αποτελεσματική δασκάλα - εμπυχώτρια.

...ότι είμαι πολύ τυχερή που παρακολουθώ αυτό το μεταπτυχιακό γιατί μου ταιριάζει απόλυτα η εμπύχωση.

Θεωρούμε ότι ένας εμπυχωτής γεννιέται και δεν γίνεται. Ο κάθε άνθρωπος μπορεί να είναι εμπυχωτής, αρκεί βέβαια να το θέλει αλλά και να του το επιτρέψουν οι συνθήκες. Βήμα πρώτο: ακούς, βλέπεις, αισθάνεσαι, αγγίζεις και οσφρίζεσαι τα πάντα γύρω σου, τα άλλα έπονται. Βήμα δεύτερο: θυμάσαι πάντα από πού ξεκίνησες και ακολουθείς το πρώτο βήμα, τα άλλα έπονται. Η εκπαίδευση ενός εμπυχωτή από έναν εμπυχωτή μόλις έχει τελειώσει. Από εκεί και ύστερα το μόνο που μπορεί να μάθει κανείς από κάποιον άλλο είναι το προσωπικό στυλ του τελευταίου όσον αφορά την εμπύχωση αλλά μπορεί και να μην έχει πραγματικό νόημα γιατί πολύ απλά είναι κάτι προσωπικό.

Μετά από αυτή τη μικρή εισαγωγή μπορείτε να καταλάβετε πώς μπορεί να αισθανθεί κανείς όταν πρέπει να «εκπαιδευτεί», να δείξει τον τρόπο δουλειάς του σε κάποιους άλλους εμπυχωτές οι οποίοι πολύ απλά δεν έχουν κληθεί ακόμη να εφαρμόσουν αυτά που πρεσβεύουν σε πράξη.

Η εμπύχωση είναι μια περίεργη διαδικασία. Είναι κάτι πολύ προσωπικό και ιδιαίτερο μεταξύ του εμπυχωτή και της ομάδας του. Ό,τι γίνεται σε μία ομάδα δεν μπορεί να μεταφερθεί με τον ίδιο τρόπο και σε μία άλλη. Όπως και δεν μπορείς να μεταφέρεις με λόγια σε κάποιον τρίτο τη μαγεία που βιώνετε ομαδικώς κατά τη διάρκεια της εμπύχωσης. Ναι, πρόκειται περί μαγείας γι' αυτό και δεν μπορεί να αποδοθεί στη συνέχεια σωστά, κανείς δε θυμάται τα ακριβή λόγια.

Γι' αυτούς τους λόγους δεν ξέρουμε κατά πόσο ωφελήσαμε την ομάδα των φοιτητών που παρακολούθησε τις ομάδες μας, εμείς ως άτομα και ως εμπυχωτές. Παρόλα αυτά θέλουμε να πιστεύουμε ότι οι

φοιτητές «εκπαιδεύτηκαν» όσο «εκπαιδευθήκαμε» και εμείς από τα ίδια τα παιδιά των ομάδων. Βήμα τελευταίο: ένας εμπυχωτής εκπαιδεύεται διαρκώς από την ομάδα του. Αυτό είναι και το μόνο που αξίζει να πιστέψει κανείς και είναι αλήθεια: η ομάδα είτε είναι παιδιά, είτε έφηβοι, είτε ενήλικες σε εκπαιδεύουν διαρκώς. Με ένα τους νεύμα, μία κραυγή, μία ένδειξη ενθουσιασμού και χαράς, με ένα δάκρυ και ένα γέλιο τους σου ανοίγουν διάπλατα μπροστά σου όλα τα βιβλία του κόσμου αλλά και όλα όσα δεν μπορούν να γραφτούν ποτέ σε βιβλία, και αυτό είναι το σημαντικότερο μάθημα και εφόδιο που μπορεί να σου προσφέρει κανείς. Ελπίζουμε ότι αυτό μπόρεσαν να το αντιληφθούν γιατί είναι το μόνο που δεν μπορεί να το πει κανείς με λόγια, πρέπει να το αντιληφθεί το ίδιο το άτομο. Πάντως, είμαστε σίγουροι ότι κάποιες φασούλες όταν με το καλό κληθούν να ασχοληθούν με την εμπύχωση θα θυμηθούν με χαρά κάποιες πονηρές ματιές παιδιών από τις ομάδες που παρακολούθησαν και μπορεί αν κοιτάζουν καλά πίσω από τον αριστερό τους ώμο να εντοπίσουν αυτά τα γνώριμα προσώπια με τα μαγικά τους ραβδάκια να σιγομουρμουρίζουν μαγικές λεξούλες παρόμοιες με αυτές που άκουσαν σε αυτές τις πρώτες τους επισκέψεις στο χώρο της εμπύχωσης.

Το εντυπωσιακό από την επίσκεψη των φοιτητών είναι ότι ανταλλάξαμε ρόλους. Δεν εκπαιδεύτηκαν μόνο αυτοί από εμάς και τις ομάδες των παιδιών αλλά και εμείς από αυτούς. Χωρίς να είναι ο αυτός ο σκοπός της επίσκεψης και χωρίς να το επιδιώκουμε. Απλά κατά την διάρκεια του σχετίζεσθαι και της συναλλαγής μαζί με τους φοιτητές νιώσαμε την προσωπική

μας πορεία, μέγALLOWMA και ωρίμανση στον ρόλο του εμπυχωτή. Αισθανθήκαμε ότι πατάμε γερά στα παπούτσια του ρόλου του εμπυχωτή και ότι μπορούμε να μεταλαμπαδεύσουμε την σπίθα της εμπύχωσης και σε άλλους ανθρώπους. Χωρίς να χρησιμοποιήσουμε διδακτικό ή δασκαλιστικό ύφος. Αλλά μέσα από την επαφή, την επικοινωνία και την συζήτηση. Μέσα από τις απορίες τους, τις ερωτήσεις τους και τους προβληματισμούς τους μας προσέφεραν μια νέα, φρέσκια και ανανεωτική ματιά. Τη ματιά του παρατηρητή. Του παρατηρητή όχι ως ερευνητή που βάζει στο μικροσκόπιο ανθρώπους και καταστάσεις. Αλλά του παρατηρητή ως ανθρώπου που είναι ανοιχτός και δεκτικός σε νέα ερεθίσματα. Του ανθρώπου που έχει την διάθεση να μάθει. Για τον λόγο αυτό αναρωτιέται. Οι προβληματισμοί τους αποτέλεσαν το ερέθισμα για να δούμε από μια άλλη οπτική και πλευρά την εμπύχωση των ομάδων. Όταν κανείς είναι μέρος και κομμάτι μιας κατάστασης για μεγάλο διάστημα τη συνηθίζει, εξοικειώνεται μαζί της. Την ημερεύει μέσα του. Όταν κάποιος έρχεται να την γνωρίσει φέρνει μαζί του την φρέσκια οπτική και την ανανέωση. Αυτή την ανανέωση και την εκτίμηση της πορείας του καθένα ως εμπυχωτή προσέφερε η ομάδα των φοιτητών στους συνεργάτες και στις ομάδες του ΔΕΝ. Ευχαριστούμε για αυτό το δώρο σας.

Ελπίζουμε στο μέλλον να έχουμε την τύχη και την τιμή να σας ξαναναμώσουμε. Αυτή τη φορά εσείς θα είστε οι «εκπαιδευτές», αν θέλετε να παίξουμε ξανά με τους τίτλους, και θα μας ανοίξετε τις πύλες της μαγείας των δικών σας ομάδων. Σας ευχαριστούμε Μαίρη, Δώρα, Ιωάννα, Ελένη και Τάνια.

- Βασίλης Τηλιακός, Μαρία Πάνου, -Ιντζή Χακκή & Μπάμπης Κουγιουρούκης για την Ομάδα Εμπυχωτών Ν.Ροδόπης

Όταν ακούσαμε ότι θα μας επισκεφτούν φοιτητές του μεταπτυχιακού της εμπύχωσης αρχικά αγχωθήκαμε για το πώς θα γινόταν η ένταξη τους στις ομάδες, κάποιες από τις οποίες βρίσκονταν σε περίοδο κρίσης και κάποιες είχαν σταθεροποιηθεί και φοβόμασταν μήπως προκληθεί αναστάτωση. Τελικά εντάχθηκαν γρήγορα και οι ομάδες τους καλωσόρισαν. Μόνο σε μια ομάδα όπου είχαμε αρκετές επισκέψεις ένα μέλος δυσανασχέτησε λέγοντας: «Κάθε βδομάδα θα έρχεται καινούργια κύρια;» Γεγονός που δεν μας έκανε εντύπωση, γιατί όταν σου έχει πάρει καιρό, κόπο και δουλειά να ανοιχτείς - και πλέον αισθάνεσαι

σταθερότητα και ασφάλεια στην ομάδα - οι συχνές επισκέψεις ανθρώπων που έρχονται για μια φορά σου ξυπνούν το αίσθημα της ανασφάλειας. Νομίζουμε σε γενικές γραμμές πως με την κατάλληλη προετοιμασία από εμάς και με την θέληση και τον τρόπο που προσέγγισαν τους νέους οι φοιτητές, καταφέραμε να περάσουμε καλά, να πάρουμε πράγματα εμείς από αυτούς που σπουδάζουν την εμπύχωση και αυτοί από εμάς που μπορεί να μην το σπουδάσαμε αλλά δουλεύουμε πάνω στην εμπύχωση καθημερινά και έχει γίνει τρόπος ζωής για μας.

- Σεβάλ Οσμάν Ογλού, Χριστίνα Τσιμουδή & Εμέλ Χατζησεφίφ για την Ομάδα Εμπυχωτών Ν.Ξάνθης

Διακρίσεις λόγω φύλου,
ισότητα ευκαιριών

Ιδιότητα του ευρωπαίου πολίτη

Ενεργός πολίτης

κοινωνική ενσωμάτωση
κοινωνικός αποκλεισμός

Διαπολιτισμική εκπαίδευση

Πολιτιστική
κληρονομιά

Καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας

Αναζητώντας σπίτι στον κόσμο...

Το Δ.Ε.Ν. έκανε τα πρώτα βήματά ανοίγματος σε διαπολιτισμικό διάλογο το καλοκαίρι του 2007 με μια ανταλλαγή που σχεδίασε, υλοποίησε και αξιολόγησε - με συνεργάτες από τη Βουλγαρία και την Τουρκία. Η παρούσα δυνατότητα να συμμετέχουμε στο σεμινάριο «Worldwork» ήταν ευκαιρία να διευρύνουμε ακόμα περισσότερο αυτόν τον διάλογο σε Ευρωπαϊκά πλαίσια - να συμμετέχουμε ενεργά στο πλέξιμο ενός κοινωνικού ιστού, μέσα σ' ένα έτος που η Ε.Ε. έχει αφιερώσει στον διαπολιτισμικό διάλογο, φέρνοντας μέσα τη δική μας εμπειρία και ανταλλάσσοντας καλές πρακτικές με πιθανούς μελλοντικούς εταίρους δράσεων.

Worldwork 2008 - Doorways to Diversity: Seeking a Home in the World 24-29 Απριλίου - Λονδίνο (www.worldwork.org)

Πώς προετοιμαστήκαμε

Ως μέλη της ομάδας συνεργατών του ΔΕΝ, μέρος της εποπτείας και επιμόρφωσής μας από το 2003 ως σήμερα είναι κύκλος συναντήσεων με ειδικούς του «Process Work» (Λένα Ασλανίδου, Αλεξάνδρα Βασιλείου & Λίλη Βασιλείου). Οι επιμορφωτικές συναντήσεις αφορούν θέματα επικοινωνίας, επίλυσης συγκρούσεων και διεργασία ομάδας, κοινωνικού αποκλεισμού και ένταξης. Η καθημερινή εφαρμογή δεξιοτήτων που αποκτούσαμε - τόσο με τους νέους, όσο κι ως μέλος της τοπικής πολυπολιτισμικής κοινότητας - μας προετοίμασαν για τα εκπαιδευτικά βιώματα του συγκεκριμένου σεμιναρίου «Worldwork» που εφαρμόζει τη μεθοδολογία του «Process Work» σε δουλειά με κοινότητες. Σ' αυτό το σεμινάριο καλεστήκαμε να εφαρμόσουμε όση ενημερότητα είχαμε αποκτήσει ως τώρα γύρω από τη διαπολιτισμικότητα σε μεγαλύτερης κλίμακας συνάντηση 400^{ων} ανθρώπων, από 35 χώρες, όπου προσδοκούσαμε σε νέα μάθηση και τη διαφοροποίηση και ανάπτυξη των δεξιοτήτων μας.

Για θέματα ειδικότερου ενδιαφέροντος που μπορούσαμε να φέρουμε ως πρόταση εστίασης στο σεμινάριο, προετοιμαστήκαμε στα πλαίσια της ομάδας συνεργατών του ΔΕΝ με τους εξής τρόπους:

- οργανώσαμε συναντήσεις μελέτης οπτικοακουστικού υλικού (φιλμ, ντοκιμαντέρ) που εστιάζει σε θέματα διαπολιτισμικότητας και εκπαίδευσης, ως μέσο εστίασης σε σχετικά μοτίβα,
- κουβεντιάσαμε θέματα που προκύπτουν από την καθημερινή δράση μας με νέους και νέους ενήλικες και διατυπώσαμε προβληματισμούς,
- μελετήσαμε τον τοπικό και ευρύτερης εμβέλειας τύπο για ιδιαίτερα θέματα που μας ενδιαφέρουν και επιθυμούμε να εστιάσουμε στο «Worldwork» (όπως διαπολιτισμική εκπαίδευση, καταπολέμηση κοινωνικής περιθωριοποίησης και ανθρωπίνων δικαιώματα, κοινωνικοποίηση και κοινωνική ένταξη περιθωριοποιημέ-

νων ομάδων, θέματα φύλλου και ισότητας, σύνθεση πολιτισμικών ταυτοτήτων και ανάπτυξη πολυπολιτισμικών κοινωνικών δομών στα πλαίσια της Ε.Ε.).

Πώς ταξιδέψαμε...

Έτσι ταξιδέψαμε στο Λονδίνο και κολυμπήσαμε ανάμεσα στα θέματα που επεξεργαστήκαμε σε μικρές ομάδες και την ολομέλεια των 400^{ων} συμμετεχόντων, βιώνοντας διαφορετικούς τρόπους πολιτισμικής έκφρασης σε ένα συγκριτικά άγνωστο κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο, και μαθαίνοντας

- μεθόδους που υποστηρίζουν τη διαφορετικότητα και τη διαπολιτισμική επικοινωνία,

- για τις αρχές και την πρακτική μιας 'βαθιάς δημοκρατίας', και αναγνωρίζοντας ότι οι κοινότητες ανακαλύπτουν την επίλυση στο πρόβλημά τους και ανοίγουν δρόμο όταν υπάρχει μια συναλλαγή όλων των απόψεων και των διαστάσεων των βιωμάτων τους, οι οποίες θεωρούνται αναγκαίες πλευρές του όλου,

- να εξασκούμε στην πράξη δεξιότητες για την οικοδόμηση συνεργατικών-ομαδικών σχέσεων,

- να εξασκούμε μεθόδους διευκόλυνσης και επίλυσης συγκρούσεων, κατανοώντας καλύτερα την δυναμική της σύγκρουσης, και

- ν' αναγνωρίζουμε τις δυναμικές της καταπίεσης, της υπαιτιότητας και της εκδίκησης και αναπτύσσοντας ενημερότητα για ανθρωπίνων δικαιώματα από άποψης πολιτισμού, φυλετικών διαφορών, φύλλου, κοινωνικό-οικονομικών συνθηκών, σεξουαλικού προσανατολισμού, ειδικών σωματικών αναγκών και διαφορών ηλικίας.

Η εμπειρία αυτή είχε και μια ενδιαφέρουσα Ευρωπαϊκή διάσταση.

Μας δόθηκε η δυνατότητα μιας ουσιαστικής γνωριμίας με ανθρώπους από τις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μας δόθηκε η μοναδική ευκαιρία σε μια μεγάλη ομάδα πολύ διαφορετικών ανθρώπων να εντρυφήσουμε σε θέματα που αντιμετωπίζονται στις ξεχωριστές μας κοινωνίες, να μάθουμε ο ένας για τον άλλον, ν' ανταλλάξουμε απόψεις

σε ουσιαστικό διάλογο, χτίζοντας πάνω σε κοινά σημεία και μαθαίνοντας να διαχειριζόμαστε τη διαφορά εποικοδομητικά. Επιπλέον, είχαμε την ευκαιρία να γνωρίσουμε ανθρώπους που αποτελούν μέλη πολλών ομάδων μειονοτήτων και να επεξεργαστούμε θέματα μειονοτήτων (όπως ρατσισμός και ξενοφοβία, θέματα κοινωνικών τάξεων, κοινωνικού αποκλεισμού και ένταξης, θέματα ανατολής-δύσης / βορρά-νότου, θέματα μεταναστών, ασύλου και προσφύγων, θέματα φύλλου και ομοφιλοφοβίας).

Μέσα απ' αυτήν την επεξεργασία θεμάτων, μας δόθηκε η ευκαιρία να διερευνήσουμε και να διαμορφώσουμε μια «αίσθηση ταυτότητας» στα πλαίσια ολόκληρης της Ευρώπης, ενώ ταυτόχρονα ενισχύθηκε η μάθηση για τη μοναδικότητα της κάθε πολιτισμικής διάστασης. Το σεμινάριο αυτό μας παρείχε τη μοναδική δυνατότητα να εξερευνήσουμε θέματα που αφορούν κάθε ανθρώπινη κοινότητα ξεχωριστά, αλλά και την Ευρώπη σαν αναπτυσσόμενο κοινωνικό σύνολο.

Μαθαίνοντας να επεξεργάζομαι αυτά τα θέματα, αυξήσαμε την ενημερότητά μας και συγχρόνως την ικανότητά μας να χειριστούμε ανάλογα θέματα που αντιμετωπίζουμε στον εργασιακό μας χώρο με τους νέους, στον τοπικό και ευρύτερο κοινωνικό μας χώρο. Αποκτώντας ενημερότητα, μέσα από τριβή διαλόγου με διαφορετικούς πολιτισμικούς τρόπους έκφρασης, διευρύνουμε την ικανότητά μας να ερχόμαστε σε εποικοδομητικό διάλογο με διαφορετικές εκφράσεις της «Ευρωπαϊκής ταυτότητας».

Όλα τα παραπάνω ενισχύουν δεξιότητες που ενθαρρύνουν τη δημιουργία ενός πλέγματος σχέσεων μεταξύ μας, κρίσιμες για τη δυνατότητα να αναπτύξουμε κοινές δράσεις σε Ευρωπαϊκά πλαίσια συνεργασιών και συμβίωσης.

Ως ενεργό μέλος της τοπικής μας κοινωνίας, είχαμε την ευκαιρία να φέρουμε σ' αυτόν τον Ευρωπαϊκό διάλογο τη δική μας φωνή, άποψη, πολιτισμικά στοιχεία. Ενθαρρύνθηκε έτσι η ενεργή μας συμμετοχή ως Ευρωπαίοι πολίτες, και ταυτόχρονα, το ενεργό χτίσιμο ενός Ευρωπαϊκού κοινωνικού ιστού.

Αφομοιώνοντας το ταξίδι...

Τι είναι το Worldwork ;

Όλα άρχισαν με αυτό το ερώτημα. Ήταν ένα όνειρο μακρινό που δεν ήξερα εάν θα μπορούσα να συμμετέχω. Όμως, η καλή τύχη με βοήθησε και ξεκίνησα το ταξίδι.

Αφήνοντας πίσω την κόρη μου αισθάνθηκα πολύ άσχημα. Στην πορεία όμως συνειδητοποίησα πως ήταν μια ευκαιρία ζωής, και μία εμπειρία που δυσκολεύομαι να την εκφράσω με λέξεις.

Όλα τα πράγματα που βιώσαμε εκεί ήταν τόσο δυνατό, τα θέματα που επεξεργαστήκαμε ήταν τόσο σημαντικά, που στο γυρισμό - προσπαθώντας να αφομοιώσω όλα αυτά που είχαμε ζήσει - κατάλαβα ότι είχα όντως αλλάξει. Αυτό που μου άρεσε περισσότερο ήταν οι σχέσεις που δημιουργήθηκαν μεταξύ των εμπυχωτών.

Θα ήθελα να πω ένα μεγάλο ευχαριστώ στην Άννη, που μας έδωσε αυτή την μεγάλη ευκαιρία.

Άννη, σ' αγαπάμε πάρα πολύ.

- Σεβάλ Ομάν Ογλού

Ένα ταξίδι διαφορετικό από τα άλλα.

Σκέψεις και ερωτηματικά ψάχνουν να βρουν απαντήσεις... πως θα συνεννοηθούμε; Αφού όταν με έστειλαν στα αγγλικά εγώ έκανα κοπάνια και τώρα κοπανάω το κεφάλι μου στον τοίχο! Πως θα είναι εκεί στο συνέδριο; Τι θα συναντήσω; Θα γνωρίσω σίγουρα ανθρώπους με διαφορετική κουλτούρα και απόψεις. Αλλά πως θα κάνω τις επαφές;

Με το καλό φτάσαμε στο Λονδίνο...τα σύννεφα πήγαιναν πολύ γρήγορα όπως και οι εναλλαγές του καιρού. Το ίδιο οι ημέρες και τα θέματα που συζητιόταν...θέματα καυτά, θέματα δύσκολα. Όλοι έχουν δικίο. Τότε ποιος έχει άδικο;

Τι σκέφτεσαι, μονολογούσα, ποιος σου είπε ότι ψάχνουν για κριτή; Άνοιξε τα μάτια και τ' αυτιά σου, άσε την ψυχή σου ελεύθερη και νιώσε την αύρα σε ότι συμβαίνει γύρω σου... μέρες μετά την επιστροφή ξαναζώ αυτό το όνειρο...μου έρχονται στο μυαλό, η κάθε στιγμή, το κάθε βλέμμα, η κάθε κουβέντα αλλά πάνω απ' όλα αυτά η απίθανη παρέα.

Ένα ευχαριστώ είναι πολύ λίγο για να απεικονίσουν συναισθήματα. Ένα ευχαριστώ είναι πολύ λίγο για όσα η ζωή απλόχερα μου προσφέρει...

- Μάκης Σπυριδόπουλος

Έμοιαζε σαν όνειρο η πρόταση για το Worldwork. Όνειρο που για πολλούς λόγους θα μπορούσε να μην εκπληρωθεί.

Σαν γνήσιοι ονειροβάτες όμως... φτάσαμε στον προορισμό μας. Το ποτάμι λοιπόν ξεκίνησε το ταξίδι του κουβαλώντας 8 ψυχές έτοιμες για κάθε πρόκληση. Στην πορεία γίναμε 21...και μετά κάπου 500...

Για τους περισσότερους από μας η εμπειρία ήταν πρωτόγνωρη, όπως και για μένα. Τι είναι αυτό στο οποίο θα συμμετέχω με μόνους οδηγούς τη θέληση και την επιθυμία? Που να 'ξερα όμως ότι οι δυσκολότερες ερωτήσεις θα ερχόταν στο τέλος όταν όλοι θα με ρωτούσαν πως ήταν το Worldwork?

Δύσκολη η απάντηση.

Εγώ το μόνο που μπορώ να πω είναι, ότι αυτό που έζησα, όλες αυτές τις μέρες, άγγιξε κομμάτια μέσα μου, άλλαξε πολλά πράγματα στον τρόπο που σκέφτομαι και πράττω. Σε ένα χώρο που ο καθένας δίνει και παίρνει ψυχή και πόνο, που δένεται, που μαθαίνει να ακούει, που ξεδιπλώνεται, τότε αγγίζει μέρη που δεν θα άγγιζε υπό άλλες συνθήκες ΠΟΤΕ...

Για όλα αυτά:

Ευχαριστώ τους φίλους που με συντρόφευαν σε αυτό το ταξίδι...

Ευχαριστώ όσους συνέβαλλαν να γίνει αυτό πραγματικότητα...

Ευχαριστώ αυτούς που βοήθησαν να νιώσω ότι ένιωσα...

Ευχαριστώ Ανη....

Χωρίς εσάς τίποτα δεν θα είχε αλλάξει...

- Χριστίνα Τσιμούδη

- τραγούδι που δημιούργησε για το κλείσιμο η ομάδα νέων, όλα τους παιδιά συμμετεχόντων του σεμιναρίου. Η ομάδα νέων, στην οποία συμμετείχε και μέλος του Δ.Ε.Ν. (ο Αλιχάν Οσμάν, γιος της Ντιλέκ Χαμπίπ) είχε δικιά της δραστηριότητα στο Λονδίνο τις 6 μέρες του σεμιναρίου.

Worldwork... World και Work... Κόσμος και Εργασία.

Κόσμος όπως οι άνθρωποι, τα ζώα, τα φυτά, οι θάλασσες και τα βουνά...όπως οι λέξεις, οι ήχοι, οι κινήσεις, τα όνειρα, τα συναισθήματα...όπως η χαρά, ο πόνος, ο έρωτας...όπως ο εαυτός, οι φίλοι, η οικογένεια, οι σύντροφοι...

Εργασία όπως η ευθύνη, η ενέργεια, η θέληση, η δύναμη, η πίστη.. όπως η σύμπραξη, η αλληλεγγύη, το άγγιγμα...

Δυο λέξεις που χωρίς να το περιμένω έφεραν άπειρες εικόνες στο μυαλό μου και μου ξαναθύμισαν, γιατί το ξεχνάω που και που, πόσο μεγάλααααα και σύμπλοκος είναι ο Κόσμος που ζω.

Αυτό έκανα στο Λονδίνο.. Συνειδητοποίησα και εργάστηκα. Εργάστηκα με μένα, εργάστηκα με άλλους, εργαστήκαμε με τον Κόσμο.. τον ξαναείδα τον Κόσμο, τον κοίταξα στα μάτια και του είπα πόσο τυχερή είμαι που βιώνω κάθε δευτερόλεπτο του περιέργου χρόνου του..

- Αϊσε Κιρατζή

Ο δρόμος προς το σπίτι...

Με μια βαθιά συγνώμη, θέλω να αρχίσω αυτές τις γραμμές. Μια συγνώμη για όσους έχω πικράνει και έχω πονέσει, χωρίς να καταλαβαίνω ότι αναπαράγοντας και αφήνοντας να αναπαράγουν υφιστάμενα στερεότυπα, διαιωνίζα και προκαλούσα εξίσου πόνο στον συνάνθρωπό μου. Ένα από τα βασικά πράγματα που ένιωσα βαθιά μέσα μου στο Worldwork του Λονδίνου ήταν αυτό.

Το πόσο συμμετοχοί είμαι και είμαστε όλοι στον πόνο του άλλου μέσα στην άγνοιά μας.

Έχουμε δημιουργήσει έναν πολιτισμό, τον οποίον συνθέτουμε και αποσυνθέτουμε καθημερινά, κάνοντας φαύλους κύκλους. Φαύλους κύκλους, γιατί ενδόμυχα μέσα μας δεν έχουμε ξεφύγει και δεν έχουμε λυτρωθεί από διάφορες δομές εξουσίας, οι οποίες πιστοποιούν ή θεωρούμε ότι οφείλουν να το κάνουν για να είμαστε εμείς βέβαιοι για την ύπαρξη και τα κεκτημένα μας. Να νιώθουμε ασφαλείς. Και η δομή αυτή σε κάθε εποχή να στηρίζεται από διάφορα κοινωνικά, πολιτικά και θρησκευτικά πιστεύω. Σαν να μην μας αρκεί να είμαστε απλά άνθρωποι και ανθρωπίνους.

Κάθε φορά όμως κάποιος μένει απ' έξω. Θυμίζει λίγο το παιχνίδι που παίζαμε όταν ήμασταν παιδιά. Τρέχαμε όλοι γύρω-γύρω από τις καρέκλες, σταματούσε η μουσική και όλοι όφειλαν να καθίσουν. Αυτός που έμενε όρθιος έχανε, έμενε απ' έξω και όλο κάποιο παιδί έκλαιγε.

Στο Λονδίνο λοιπόν ήταν σαν να είχαν βρεθεί όλα αυτά τα παιδάκια που έχασαν σε ένα τέτοιο παιχνίδι και συναντήθηκαν για να πουν για τον πόνο τους. Παιδάκια λοιπόν

από 35 διαφορετικές χώρες. Η αίθουσα γεμάτη και το ακροατήριο να ανυπομονεί. Ποιος θα βρεθεί στο κέντρο για να ακουστεί η φωνή του, να μιλήσει γι' αυτό που στερήθηκε.

Γεγονός καθόλου εύκολο, ούτε για του διοργανωτές και ούτε για τους συμμετέχοντες. Αγωνία για αυτόν που θα καθίσει στο κέντρο, χωρίς να ξέρει ότι η διαδικασία είναι λυτρωτική. Κάθε φορά μια διαφορετική θεματολογία, μα τα χαρακτηριστικά κάθε φορά τόσο κοινά. Και το ίδιο μοτίβο να επαναλαμβάνεται στο άπειρο.

Μια διαδικασία που σε ρουφά με δύναμη και σε κρατά εκεί. Δεν έχεις να ξεφύγεις και να κρυπτείς. Οφείλεις να είσαι εκεί, να δεις τον πόνο κατάντα. Τα συναισθήματα δεν κάνουν διακρίσεις και μιλάνε σε όλες τις γλώσσες, όπως το κλάμα και το δάκρυ.

Απλά δεν έχουμε μάθει να επεξεργαζόμαστε και να επικοινωνούμε τα συναισθήματά μας. Πόσο μάλλον τον πόνο και πόσο μάλλον δημόσια. Η ανάγκη όμως είναι κινητήρια δύναμη. Άσχετο αν θεωρούσαμε μέχρι εκείνη την στιγμή τον πόνο εγωιστικά δικό μας κεκτημένο. Μας μιλάνε για πολιτική ορθότητα, βαθιά δημοκρατία, φαντάσματα, προγόνους, ιστορία. Εργαλεία προς διαπολιτισμική χρήση. Εργαλεία, τα οποία θα μιλήσουν μέσα από κοινωνικούς ρόλους, φύλα, θρησκεία, διάφορους πολιτισμούς, γλώσσες και τον χρόνο. Θα αποσυνθέσουν ό,τι έχουμε δομήσει μέχρι σήμερα και μας πόνεσε.

Μέχρι τότε δεν ήξερα ότι και η δουλειά η προσωπική με τον εαυτό μου ήταν θέμα πολιτικό και είχε να κάνει με το πώς ορίζουμε κάθε φορά τι είναι πολιτικά ορθό. Τι

επιτρέπεται να πούμε και τι όχι. Πόσο μάλλον να φανταστώ ότι όλο αυτό είχε να κάνει και με τους προγόνους μου, τα φαντάσματα και την ιστορία... Πόσο έκλαψα όταν το άκουσα! Σα να ζητούσα την άδειά τους να μιλήσω.

Στο Λονδίνο δομήθηκε ένα ασφαλές πλαίσιο, όπου μας δόθηκε η ευκαιρία να μιλήσουμε. Να πούμε για την εσωτερική πόλωσή μας. Δεν ήταν εύκολο στο βαθμό που το κάναμε. Γιατί και πάλι είχαμε κάπου έναν εσωτερικό κριτή και την ανάγκη να εκπροσωπήσουμε όλη την κοινωνία. Δύσκολο να δεις ότι αυτό που γίνεται μέσα σου, γίνεται και εκεί έξω. Αρκετοί μίλησαν για θυμό που πρέπει να εκφραστεί. Προσωπικά ακόμη ψάχνω που είναι ο δικός μου. Ελπίζω να μην εκπλαγώ. Γιατί από τότε που γύρισα εκφράζω ευκολότερα τον θυμό μου και έχω λιγότερες αντοχές στην κακοποίηση. Μιλώ ευκολότερα για θέματα, τα οποία θεωρούνται ταμπού.

Χρειάστηκα βέβαια χρόνο μετά την επιστροφή μου για να προσγειωθώ στη Θράκη και να νιώσω ο εαυτός μου. Ονειροβατούσα και ονειροπολούσα για αρκετό καιρό, σαν να είχε ταρακουνηθεί κάτι βαθιά μέσα μου και ήθελε τον χρόνο του.

Ήταν σαν να αναπαραστήσαμε ένα πείραμα κοινωνικό υπό ελεγχόμενες συνθήκες θερμοκρασίας και πίεσης, όπως ένα χημικό ή φυσικό. Ήταν από τις λίγες στιγμές όπου διάφορες επιστήμες θεωρητικές και φυσικές είχαν βγει από τα κουτιά τους και τους επιτρέπονταν να επικοινωνούν, όπως οι άνθρωποι είχαν το δικαίωμα να άρουν το όρια και τα σύνορα εντός εκτός και επί τα αυτά για να βρουν το δρόμο τους προς το «σπίτι»...

Worldwork: ένα σεμινάριο ζωής

Όταν ξεκίνησα να γράφω για την εμπειρία της συμμετοχής μου στο world work δυσκολεύτηκα. Δεν ήξερα τι να πρωτοπώ και ποιες λέξεις να διαλέξω για να αποτυπώσω όλη αυτή την εμπειρία και το βίωμα.

Κατόπιν αποφάσισα να εμπιστευτώ τα συναισθήματά μου από αυτό το ταξίδι και να τα αφήσω να με οδηγήσουν.

Το worldwork ήταν ένα ταξίδι. Ένα ταξίδι στην Αγγλία και συγκεκριμένα στο Λονδίνο. Μια πολυπολιτισμική πόλη με κατοίκους από όλο τον κόσμο. Διαφορετικές κουλούρες, ταυτότητες και καταγωγές συνυπάρχουν συνθέτοντας το σκηνικό του Λονδίνου. Η συμβίωση όλων αυτών των διαφορετικών ανθρώπων μοιάζει να είναι αρμονική. Όμως εάν γίνεις πιο παρατηρητικός θα δεις ότι τα προβλήματα είναι πολλά, υπαρκτά, ορατά και ζητούν αντιμετώπιση.

Παράλληλα το worldwork ήταν και ένα ταξίδι στον κόσμο όλο. Άνθρωποι από την Αμερική, την Ευρώπη, την Ασία και την Αυστραλία, άνθρωποι από όλο τον κόσμο συμμετείχαν σε αυτό το worldwork. Άνθρωποι διαφορετικοί μα παράλληλα τόσο ίδιοι. Άνθρωποι με διαφορετικές γλώσσες, θρησκείες, χρώματα μα παράλληλα με τις ίδιες ανάγκες, ανησυχίες, ελπίδες, φόβους και ανασφάλειες.

Ο κόσμος ένας, και η ανθρωπότητα μια. Τα προβλήματα πολλά. Πολλά και διαφορετικά. Μα στην ουσία τους είναι τα ίδια. Αποκλεισμός, ρατσισμός, στερεότυπα, προκατάληψη και διακρίσεις απασχολούν το σύγχρονο κόσμο.

Το worldwork είναι μια αρχή. Η αρχή για να πλησιάσουν ο ένας άνθρωπος τον άλλο. Η αρχή για να μιλήσουν για προβλήματα που ο υπόλοιπος κόσμος δεν μιλάει, αν και τον αφορούν. Η αρχή για να ακούσει ο ένας τον άλλο. Η αρχή μια συναλλαγής των ανθρώπων που οδηγεί σε μια αλλαγή του κόσμου όλου.

Τα συναισθήματά μου από την μετοχή μου σε αυτή την διεργασία πολλά και ανάμεικτα. Συγκίνηση, οργή, θυμός, αγανάκτηση, αγάπη και εκτίμηση. Συναισθήματα που ήταν αμφιθυμικά.

Συναισθήματα των οποίων τις φωνές δεν είπα να ησυχάσουν, ούτε παρίσταναν πως δεν υπήρχαν. Αλλά έκανα χώρο μέσα μου και έδωσα το χρόνο να εκφραστούν όλες οι εκφάνσεις τους.

Το worldwork ήταν η αφορμή για ένα ταξίδι στο παρελθόν. Πήγα νοερά σχεδόν 5 χρόνια πριν, τότε που πρωτοσυστάθηκε και πρωτοσυστήθηκε η ομάδα εμπυχωτών του Δημιουργικού Εργαστηρίου Νέων. Ακολούθησα την πορεία αυτής της ομάδας με τις ευχάριστες αναμνήσεις και τις δύσκολες στιγμές που συνάντησε μπροστά της.

Σκεπτόμενος το βίωμα από το worldwork ένιωσα μια βαθιά εκτίμηση και ευγνωμοσύνη. Ένα μεγάλο ευχαριστώ αξίζει στους εμπυχωτές του Δ.Ε.Ν. που ήταν και είναι στην ομάδα για τις εμπειρίες που μοιράστηκαν, για την ενέργεια που έβαλαν, για το ενδιαφέρον που έδειξαν και για την ενεργή παρουσία τους σε αυτή. Ένα μεγάλο ευχαριστώ αξίζει ο συντονιστής αυτής της ομάδας που την εμπνεύστηκε και την οραματίστηκε, την εμπιστεύτηκε, την στήριξε σε κάθε στιγμή της πορείας της καθώς και για το διέξοδο που έδινε σε στιγμές που έμοιαζαν ως αδιέξοδο. Ουσιαστικά αξίζει το ευχαριστώ γιατί την δημιούργησε και την βοήθησε να μεγαλώσει ως ομάδα.

Τέλος ένα ευχαριστώ δικαιούται ο εαυτός μου γιατί ήταν ανοιχτός και δεχτικός στα νέα ερεθίσματα, στην

δυσκολία, στην ευκολία, στα εμπόδια, στις επιτυχίες και στις αποτυχίες. Έτσι έμαθε. Τι; Γνώσεις και δεξιότητες χρήσιμες για την ζωή. Αξίζει το ευχαριστώ, γιατί μεγάλωσε και ωρίμασε.

Τέλος το worldwork ήταν η αφορμή για ένα ταξίδι για το μέλλον. Για ένα όνειρο και ονείρεμα. Νιώθω ότι αυτή η εμπειρία που απόκτησα από τη συμμετοχή μου σε αυτό το σεμινάριο ζωής δεν ανήκει σε μένα μόνο, αλλά σε όλους τους ανθρώπους της περιοχής της Θράκης. Αισθάνομαι την ανάγκη να γίνω κοινωνός αυτής της εμπειρίας και του βιώματος. Να μεταφέρω και να μεταγγίσω το μήνυμα του worldwork στους ανθρώπους της περιοχής. Δεν ξέρω με ποιο τρόπο και ποια είναι τα κριτήρια για να τον επιλέξω. Όμως νιώθω έντονα αυτή την ανάγκη. Ώρα για όνειρο και ονείρεμα του μέλλοντος της Θράκης.

Κλείνοντας, θα ήθελα να πω ότι το worldwork ήταν ένα ταξίδι. Ένα ταξίδι στο παρελθόν, ένα ταξίδι στο παρόν, ένα εσωτερικό ταξίδι καθώς και ένα ταξίδι στο μέλλον. Όλα αυτά ήταν πλευρές ενός ταξιδιού που λέγεται ζωή και είχαν ως κοινή ρίζα το ερώτημα: πως μπορούμε να βελτιώσουμε τις ζωές μας στον σύγχρονο κόσμο. Ο προβληματισμός ένας, μα οι απαντήσεις πολλές. Μια από αυτές είναι το worldwork.

- Μπάμπης Κουγιουρούκης

(ΑΠΡΙΛΙΟΣ 08) - ΙΑΣΜΟΣ, ΣΑΠΕΣ, ΚΟΜΟΤΗΝΗ, ΣΜΙΝΘΗ & ΞΑΝΘΗ

Αφήνομαι
Φαντάζομαι
Ημερεύω
Γεύομαι
Ηρεμώ
Συναντώ
Εξερευνώ
Ισορροπώ
Σχετίζομαι
ΣΤΑ
ΚΕΣΠΕΜ

«Σε καθοδηγεί σ' όλη σου τη ζωή το ενδότερο πνευματικό ον που αδιάκοπα μαθαίνει και που είναι ο πραγματικός σου εαυτός. Μην επιδιώξεις ν' αποφύγεις πιθανά μελλοντικά γεγονότα πριν βεβαιωθείς πώς δεν έχεις τίποτα να μάθεις απ' αυτά. Είσαι πάντα ελεύθερος ν' αλλάξεις γνώμη και να διαλέξεις άλλο μέλλον κι άλλο παρελθόν.»

- απ' τις ΨΕΥΔΑΙΣΗΣΕΙΣ του Richard Bach

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΗΣ γεμάτες ήταν - όχι μόνο οι αφηγήσεις στα ΚΕΣΠΕΜ αυτή την άνοιξη - αλλά και η δράση της ομάδας εμψυχωτών των ΔΕΝ.

Ανοίγοντας «προς τα μέσα» - περιπλανηθήκαμε εκ νέου στον κόσμο της κοινωνικό-πολιτισμικής εμψύχωσης καθώς εντάσσαμε τους μεταπτυχιακούς φοιτητές στη δράση με τους νέους.

Ανοίγοντας «προς τα έξω» - περιπλανηθήκαμε στον κόσμο, και στις 1000 + 1 κοινωνικό-πολιτισμικές πραγματικότητες των συνοδοιπόρων μας στο «Worldwork» του Λονδίνου.

Αφεθήκαμε στα βιώματά μας.

Φανταστήκαμε έναν κόσμο όπου χωράν όλες μας οι φωνές.

Ημερεύσαμε. Ναι.

Γευτήκαμε του κόσμου τον προβληματισμό.

Ηρεμήσαμε,

Συναντώντας τον «άλλον».

Εξερευνώντας τα όρια της αποδοχής μας.

Ισορροπήσαμε, γνωρίζοντας ότι ακροβατούμε.

Σχετιζόμαστε.

ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ πολλές έχουμε να μοιραστούμε. Περισσότερες απ' όσες χωράν σε ένα τεύχος ΠΟΛΥΦΩΝΙΩΝ. Κι αν μας συναντήσεις στο δρόμο σου και θελήσεις, κάνε μας χώρο να σου μιλήσουμε για αυτήν την περιπλάνησή μας στον κόσμο - εντός κι εκτός μας...

- για την ομάδα εμψυχωτών του Δ.Ε.Ν., Αννη Βασιλείου

ΚΕ.Σ.Π.Ε.Μ. ΞΑΝΘΗΣ

P. ΦΕΡΑΙΟΥ 2 & 28ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

ΤΗΛ:-ΦΑΞ 25410-22096

Email: den_xan@otenet.gr

ΚΕ.Σ.Π.Ε.Μ. ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ

ΜΗΛΤΙΑΔΗ 2

ΤΗΛ-ΦΑΞ: 25310-83304

E-mail: denkom@gmail.com

Σε μια πολύχρωμη γωνιά του Κ.Ε.Σ.Π.Ε.Μ. υπάρχει το 'Δημιουργικό Εργαστήρι Νέων' όπου όλοι οι νέοι είναι ευπρόσδεκτοι.

Σκοπός μας είναι να γεμίσουμε το χρόνο & το χώρο μας με όσα χωράει η φαντασία μας.

Ξεκινώντας από τις επιθυμίες μας, βρίσκουμε τρόπους να συνεργαστούμε για ένα κοινό αποτέλεσμα. Κατασκευάζοντας, ζωγραφίζοντας, παίζοντας και συζητώντας, αφήνουμε τη φαντασία μας να εκφραστεί και να μας ταξιδέψει σε κόσμους που δημιουργούμε μαζί.

ΕΛΑ ΝΑ ΜΑΣ ΓΝΩΡΙΣΕΙΣ ΑΠΟ ΚΟΝΤΑ!
Εμψυχωτές Δημιουργικού Εργαστηρίου Νέων

πρόσκληση όχι αφαίρεση
παραπλανητικός όχι διαίρεση

Αντίστοιχο πακέτο. Ανάπτυξη για όλους.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΤΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης